

Veiligheid op het C.S.V.

Een positieve blik

Jeffrey Terscheget

Eindrapportage over het praktijkonderzoek in het kader van de leerroute
Master SEN Gedragsspecialist

Module GS10 Leer- en onderzoekslijn: Meesterstuk en Afstuderen

Lesplaats: Utrecht

Studentnummer: 2155788

Begeleid door: Mevr. Dr. S. Sliepen

Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg, Tilburg
2010-2011

Inhoud	Pagina
Inhoud	2
Samenvatting	5
Voorwoord	7
Hoofdstuk 1 Aanleiding en probleemstelling	8-10
1.1 Aanleiding	8
1.2 Huidige situatie	8
1.3 Gewenste situatie	9
1.4 Doelstelling	9
1.5 Onderzoeksvraag	9
1.6 Deelvragen	9
1.7 Verwachtingen	10
Hoofdstuk 2 Verkenning van theorie en praktijk	11-24
2.1 Startpunt	11
2.2 Wat is er al?	11
2.3 Enquête	12
2.4 Uitkomst enquête leerlingen	13
2.5 Uitkomst enquête docenten/o.o.p.	14
2.6 Algemene conclusie n.a.v. enquêtes	15
2.7 Wat verstaan we onder veiligheid?	16
2.7.1 Sociale veiligheid	16
2.7.2 Wat maakt een school een veilige school?	19
2.7.3 Schoolveiligheidsplan	23
2.8 Conclusie	23
Hoofdstuk 3 Plan van aanpak	25-28
3.1 Onderzoeksvraag	25
3.2 Onderzoeksmethode	25

3.3 Betrokkenen bij het onderzoek	26
3.4 Concreet	26
3.4.1. Hoe?	26
3.4.2. Tijdpad	27
Hoofdstuk 4 Uitvoering en resultaten	29-34
4.1 Gesprek met plaatsvervangend directeur	29
4.1.1 Gesprek met de afdelingsleiders	29
4.1.2 Gesprek met hoofd beveiliging	30
4.1.3 Presentatie voor collega's leerjaar 1 en 2	30
4.2 Product	31
4.3 Startenquête en tussenenquête in diagram	32
4.4 Uitkomst tussenenquête	32
4.5 Aantal beloningen	34
Hoofdstuk 5 Conclusie, reflectie en discussie	35-40
5.1 Onderzoeksvraag en deelvragen	35
5.2 Herkenbare uitkomsten	38
5.3 Uitkomsten waardevol voor docenten	38
5.4 Vervolgtraject	38
5.5 Reflectie	38
5.6 Aanbevelingen onderzoek	40
5.7 Aanbeveling literatuur	40
5.8 Slotwoord	40
Woord van dank	41
Literatuur	42-43
Bijlagen	44-79
Bijlage 1: Uitgebreide regels op "het Perron"	44
Bijlage 2: Enquête veiligheid "het Perron" leerlingen	45
Bijlage 3: Enquête veiligheid "het Perron" docenten/o.o.p.	46
Bijlage 4: Uitkomst enquête leerlingen	47

Bijlage 5: Uitkomst enquête docenten/o.o.p.	50
Bijlage 6: Veiligheidsplan	53
Bijlage 7: Conclusies/aanbevelingen t.a.v. het schoolveiligheidsplan	54
Bijlage 8: Powerpoint presentatie voor collega's	55
Bijlage 9: Tussenevaluatie docenten/o.o.p.	67
Bijlage 10: Tussenevaluatie leerlingen	68
Bijlage 11: A3 formaat ophangregels in de school	69
Bijlage 12: Aankondigings A4-tje	70
Bijlage 13: Regels voor leerlingen	71
Bijlage 14: Stukje nieuwsbrief	72
Bijlage 15: Stukje CSView en email naar leerlingen	73
Bijlage 16: Uitkomst tussenenquête docenten/o.o.p.	74
Bijlage 17: Uitkomst tussenenquête leerlingen	77

Samenvatting

Dit onderzoek is de afsluiting van mijn studie Gedragsspecialist. Dit is een Master Special Educational Needs die ik heb gevolgd bij Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg. Na lang wikken en wegen heb ik in overleg met directie besloten een onderzoek te doen naar de sociale veiligheid binnen de school. We zijn sinds dit jaar in een nieuw schoolgebouw getrokken en zijn van drie verschillende gebouwen naar één gebouw gegaan. Van een kleine “ons kent ons” setting naar een veel anoniemere setting. Omdat deze opleiding in het kader van gedrag staat, heb ik daar ook mijn onderzoek op gebaseerd. De onderzoeksgroep is de onderbouw van de VMBO school waar ik op werk. Dat zijn leerjaar 1 en 2. Ik ben gestart met een enquête. Docenten hebben deze ingevuld maar ook leerlingen en onderwijs ondersteunend personeel.

Een verrassing was het om te lezen dat de grootste groep zich veilig voelt op school. Dan spreek ik over de volwassenen binnen de school maar ook over de leerlingen. De plek waar leerlingen zich het minst veilig voelen, zijn in de open ruimtes en de vrije situaties. Eigenlijk de plekken buiten het klaslokaal.

Daar ben ik mee aan de slag gegaan en daaruit is naar voren gekomen dat de regels niet helemaal helder zijn voor collega's. De controle op die regels door volwassenen laat volgens leerlingen te wensen over en het aantal mensen dat zich binnen onze schoolmuren aan de regels houden is minimaal.

Om meer bekendheid aan de regels te geven en ervoor te zorgen dat er beter op het gedrag van de leerlingen wordt gelet, heb ik een beloningssysteem ingevoerd op school. Hier ben ik mee in aanraking gekomen tijdens mijn studie. Het is een onderdeel van Positive Behavior Support (Golly en Sprague, 2009) maar aangepast op onze school. Docenten dragen kaartjes bij zich die ze uit kunnen delen aan leerlingen als zij goed gedrag van die leerlingen zien. Leerlingen kunnen, als ze drie kaartjes hebben verzameld, deze kaartjes inwisselen voor iets lekkers. Op deze wijze heb ik een andere insteek gebruikt dan dat wij op school gewend zijn. Wij zijn namelijk gewend om te straffen bij ongewenst gedrag. Dit systeem heeft een plek moeten krijgen binnen onze school en dat neemt meer tijd in beslag dan ik op voorhand had vermoed. Afspraken met mensen maken voor overleg, er moeten lessen worden gegeven zodat dit systeem bekend wordt bij leerlingen. Er zijn nogal wat acties nodig om dit systeem in te voeren binnen een school. Je bent en blijft wel afhankelijk van medewerking van collega's.

Na een periode van vier weken lang met de kaartjes gewerkt te hebben, heb ik opnieuw een enquête verspreid onder dezelfde onderzoeksgroep. De uitkomst is dat veel collega's bekender zijn geworden met de regels, dat ze beter op gedrag van leerlingen letten en dat sommige collega's vinden dat hun relatie met leerlingen verbeterd is. Er zijn ook docenten die de relatie met leerlingen al als positief ervaren voordat we begonnen met dit systeem. De grote winst in dit onderzoek zit vooral bij de collega's. Voor de leerlingen is er niet veel veranderd. Het overgrote deel van de leerlingen vindt het systeem wel leuk. Daarin is ook veel verschil. Een aantal leerlingen die tot nu toe geen kaartje hebben ontvangen, vinden het systeem kinderachtig. Veel leerlingen merken op dat op dit moment vooral de leerlingen, die normaal niet echt goed gedrag vertonen, in aanmerking komen voor de kaartjes. De leerlingen die voor het beloningssysteem al goed gedrag vertoonden, voelen zich een beetje achtergesteld. Dat is wel een belangrijke conclusie waar ik iets mee ga doen.

Voorwoord

Ik ben deze opleiding gestart met het idee dat ik meer zou leren over de verschillende “beperkingen” die leerlingen hebben. Ik begeleid vanuit mijn functie als “zorgdocent” bij ons op school leerlingen met een LGF. Dat is ook wel gelukt.

Niet wetende dat ik nog zoveel meer bij zou leren dan alleen dat. Ik heb zoveel indrukken binnen gekregen de afgelopen twee jaar.

Ik ben in de aanloop naar het onderzoek dan ook door veel onderwerpen geboeid geraakt. Zoveel zelfs dat ik zelf geen keuze heb kunnen maken. Na overleg met mijn leidinggevende zijn we tot de conclusie gekomen dat er bij ons op school nog het een en ander te doen valt aan de algemene sociale veiligheid. Zowel voor leerlingen, docenten en onderwijs ondersteunend personeel. Ik wilde iets gaan doen vanuit een positieve benadering maar hoe krijg ik dat voor elkaar?

Hoofdstuk 1

Aanleiding en probleemstelling

1.1 Aanleiding

De Christelijke Scholengemeenschap Veenendaal (deze naam zal ik voortaan afkorten met de C.S.V., zo wordt de school in onze regio ook genoemd) is een VMBO school. Tot aan dit cursusjaar is de school verdeeld geweest over verschillende locaties. Tevens zat bij één locatie het ROC A12 in het gebouw. Dit is een MBO-school. Er was een strikte scheiding. Leerling die in de bovenbouw zaten, mochten niet op de onderbouw locatie komen. Elk gebouw herbergde ongeveer 400-450 leerlingen.

Sinds dit jaar zijn we in een nieuw gebouw getrokken. Deze school is groot genoeg om alle leerlingen van de C.S.V. en het ROC A12 les te geven. In plaats van 3 kleinere gebouwen, werken we nu dus in 1 groot gebouw.

Door deze ontwikkeling is het “ons kent ons” gehalte sterk gedaald. Bij de directie heerst het gevoel van een mindere sociale veiligheid dan dat we gewend waren. Vandaar dat zij aan mij gevraagd hebben om eens te onderzoeken wat we op korte termijn op het gebied van sociale veiligheid kunnen doen.

1.2 Huidige situatie

Op het moment merk je dat controle op regels moeilijk uit te voeren is. Door de school heen lopen leerlingen van allerlei leeftijden, het herkennen van leerlingen wordt hierdoor bemoeilijkt. Dit geeft een gevoel van onveiligheid. Docenten weten niet of er leerlingen in de school zijn die niet bij ons op school horen. Iedereen kan het gebouw zomaar in en uit lopen. Docenten geven ook aan dat zij gedrag niet goed kunnen corrigeren, er zijn teveel plekken die gecontroleerd moeten worden. Zo gelden er voor de verschillende plekken ook weer verschillende regels. Ook weten zij niet goed waar ze op moeten controleren.

Wij werken met pleinwachten; docenten die in de pauzes aanwezig zijn tussen de leerlingen. Bijvoorbeeld op het plein of in de aula. Ook is er 1 beveiligder aanwezig. Dit is een beveiligder die is gehuurd van een bedrijf dat bedrijfspanden beveiligd. Hij heeft per dagdeel 3 stagiaires van het ROC A12 onder zijn hoede die opgeleid worden in deze tak. Als er pauze is controleren zij ook tussen de leerlingen. Alleen op het plein en in de aula mag gegeten worden. Het managementteam is druk bezig met het kijken naar de regels en eventueel aanpassen/verbeteren van deze regels.

1.3 Gewenste situatie

De school wil heel graag een gevoel van veiligheid creëren bij collega's, medewerkers en leerlingen. Een gevoel creëren waarbij leerlingen optimaal kunnen presteren en leerkrachten en medewerkers hun werk zo goed mogelijk kunnen uitvoeren.

Leerlingen willen graag weten wat wel en niet mag. Leerlingen willen zich graag aan regels houden. Ook ziet de school de waarde in van het belonen bij gewenst gedrag en wil dit graag toepassen.

1.4 Doelstelling

Het doel in het onderzoek is toewerken naar bovenstaande. Bovenstaande is niet te bereiken in het tijdsbestek van dit onderzoek. Een stap maken hier naartoe en zo dichtbij mogelijk komen is wat ik wil bereiken in dit onderzoek. In het kader van deze opleiding wil ik graag iets doen met gedrag. Daarbij streef ik er naar om iets praktisch en bruikbaar neer te zetten. Ik wil ook graag een andere insteek gebruiken om goed gedrag van leerlingen te realiseren. Op school straffen wij bij ongewenst gedrag. Ik wil graag iets neerzetten waarbij goed gedrag gestimuleerd wordt.

Omdat dit onderzoek over het gevoel van mensen gaat, kan ik dit niet erg objectief testen. Ik wil de controle van dit onderzoek uitvoeren door collega's, leerlingen en medewerkers van klas 1 en 2 te bevragen over welk gevoel zij voor het onderzoek hebben over het veilige klimaat en vervolgens wil ik hetzelfde doen na mijn inbreng.

1.5 Onderzoeksvraag

Met welke interventie(s) kan ik het gevoel van een veilig klimaat bij leerkrachten, leerlingen en onderwijs ondersteunend personeel van klas 1 en 2 van de C.S.V. in het nieuwe gebouw vergroten?

1.6 Deelvragen

1. Wat maakt dat iemand zich veilig voelt?
2. Wat maakt een school een veilige school?
3. In hoeverre voldoen wij aan de kenmerken van een veilige school?
4. Hoe beleven leerlingen, leerkrachten en medewerkers het gedrag op school?
5. Welke wensen hebben zij ten aanzien voor het verbeteren van het gedrag van leerlingen?

6. Hoe kunnen we een stap maken om het gevoel van veiligheid te vergroten?

1.7 Verwachtingen

Ik verwacht dat ik in het onderzoek heel duidelijk ga krijgen waar behoefte aan is bij de mensen die de school met zijn allen maken. Vanuit het werkveld informatie over ervaringen verkrijgen is nog weinig gebeurd, de school is dan ook nog maar net nieuw en begonnen.

Ik verwacht ook dat ik met die informatie goede en haalbare interventies in kan zetten om een veiliger klimaat neer te zetten. Ik denk dat ik kan helpen om docenten handvatten te geven zodat ze een bijdrage kunnen leveren aan het veilige klimaat op school.

Ik verwacht ook dat ik een slag kan maken in het letten op gewenst gedrag in plaats van dat we letten op dat wat niet deugt.

Ik verwacht dat er een veiliger klimaat heerst als ik klaar ben met mijn onderzoek.

Hoofdstuk 2

Verkenning van theorie en praktijk

2.1 Startpunt

Zoals ik in hoofdstuk 1 heb beschreven, is het belangrijk om te weten waar behoefte aan is. De school is dit jaar gestart in een hele nieuwe setting. Er is geen overleg geweest met de collega's uit het werkveld over welke regels de school gaat hanteren. De directie heeft regels gesteld die wel duidelijk omschreven zijn. Zoals ook al beschreven is dit onderwerp voor mijn onderzoek afkomstig uit de behoefte aan veiligheid.

2.2 Wat is er al?

Hieronder de hoofdregels die de school heeft gesteld. Voor een uitgebreider overzicht van de regels verwijs ik naar bijlage 1.

Hoofdregels

Respecteer elkaar

Niet pesten of ruziemaken, van elkaars spullen afblijven, niet discrimineren, houd je aan afspraken, wees beleefd.

Respecteer jezelf

Geen grof taalgebruik, geen gebruik van drugs, wapens of alcohol, op tijd komen, niet spijbelen.

Respecteer je omgeving

Geen rommel maken in en om het gebouw, niets kapot maken.

Wees vriendelijk voor elkaar

Help elkaar, wees vriendelijk en gastvrij.

Er zijn al extra maatregelen gedurende het jaar genomen. Er is meer cameratoezicht gekomen, er zijn meer beveiligers bijgekomen. Dit zijn stagiaires die een MBO opleiding tot beveiligers volgen. De leeftijd van deze beveiligers ligt tussen de 17 en 20 jaar.

Deze beveiligers lopen rond in de school en bekijken beelden die de camera's geven. Per dagdeel zijn er 4 beveiligers, de hoofdbeveiligers en 3 stagiaires.

Ook zijn er af en toe buurtjongerenwerkers aanwezig. Deze buurtjongerenwerkers hebben veel contacten met de leerlingen buiten school.

De onderbouw conciërge heeft zijn werkruimte bij de ingang van de onderbouw. Deze ruimte deelt hij met de beveiliging. Hier staan ook de ontvangers van de camera's. De conciërge loopt tijdens de pauzes rond en controleert of de pleinwachters aanwezig zijn tijdens hun dienst. Elke docent heeft 1 of 2 pleinwachters tijdens verschillende pauzes in de week. Naast de conciërge zit het meldpunt. Hier zit een meldpuntfunctionaris. Deze mevrouw noteert de absents per lesblok, zij neemt de telefoon aan voor de onderbouw. Iedereen die zich af wil melden voor ziekte, orthodontistenbezoek etc. komt bij haar terecht. Ook is dit de plek waar leerlingen naartoe gestuurd worden die uit de les worden gestuurd. Aan het einde van de les mogen de leerlingen terug naar de docent om verdere afspraken te maken. Ook als leerlingen te laat zijn, moeten ze eerst op deze plek melden.

Als leerlingen het te bont maken om naar het meldpunt te gaan, komen ze bij de afdelingsleider terecht. Dan moet er gedacht worden aan diefstal, vechten maar ook als een leerling te vaak op het meldpunt te vinden is.

2.3 Enquête

Ik heb een startenquête uitgevoerd om de behoefte van docenten, onderwijs ondersteunend personeel en leerlingen te peilen.

Ik ben zelf docent lichamelijke opvoeding en heb mijn directe collega's van vakgroep gevraagd om de enquêtes af te nemen aan het begin of einde van de gymlessen. Op deze wijze zijn er leerlingen uit leerjaar 1 en 2 bevraagd. Ik heb 308 ingevulde enquêtes. Leerlingen die de enquête hebben ingevuld, komen zowel uit leerjaar 1 en 2. Ook de verschillende niveaus binnen onze school zijn bevraagd. De afname van deze enquêtes heeft drie weken in beslag genomen. De startenquête voor leerlingen kunt u vinden in bijlage 1.

Bij de docenten en het onderwijs ondersteunend personeel (verder zal ik in deze spreken over o.o.p.'ers) heb ik dit via e-mail gedaan. Om het nog wat extra "gewicht" te geven heb ik de vragenlijst naar de afdelingsleiders gestuurd met de vraag of zij deze enquête via de mail op konden sturen naar alle docenten binnen leerjaar 1 en 2. Ik heb tijdens het bestuderen van het boek ook gelezen dat het lastig is om veel respons te krijgen (Harinck, 2009). Ik heb de aanbeveling uit het boek ter harte genomen. Toch leverde dit niet de gewenste respons op. Van de 48 collega's heb ik 22 ingevulde enquêtes terug ontvangen. Om toch een breder beeld te krijgen heb ik de afdelingsleiders nog een pakketje van enquêtes gegeven. Zij hebben de enquêtes nogmaals onder de aandacht gebracht tijdens de rapportvergadering, dit zijn kleine teambijeenkomsten. Hier komt elke docent langs. Dit heeft mij nog 3 enquêtes opgeleverd. Dat maakt dus een totaal van 25. Dit is 52% van het totaal. Ook de afname van de enquête

onder docent/o.o.p.'ers heeft drie weken tijd in beslag genomen. Ik heb niet overwogen om de docenten/o.o.p.'ers mondeling te bevragen. Dit neemt te veel tijd in beslag en is roostertechisch zeer lastig te arrangeren. Ik zie de voordelen er wel van. De startenquête voor docenten en o.o.p. kunt u vinden in bijlage 2.

2.4 Uitkomst enquête leerlingen

Op "het Perron" voelt 83,1% van de leerlingen van klas 1 en 2 zich veilig, 16,9% voelt zich niet veilig. De leerlingen voelen zich het minst veilig in de vrije situaties binnen de school. De leerlingen vragen voornamelijk om meer toezicht door personen of door camera's op deze plekken. Dit zijn vooral de gangen, de aula, het plein en de toiletten tijdens de pauzes.

Van de 16,9% leerlingen die zich niet veilig voelen, voelen de meeste van deze leerlingen zich nergens veilig.

Voor 78,9% van de leerlingen uit klas 1 en 2 zijn de regels op "het Perron" duidelijk. Voor 21,1% kunnen de regels duidelijk worden gemaakt.

Ik heb ook gevraagd naar hoe dit verbeterd zou kunnen worden. Volgens de leerlingen zou het nog beter zijn als de regels in de klas en in de aula zouden hangen, als de mentoren de regels met de klassen zouden doornemen en als de leerlingen een papiertje zouden krijgen waar de regels op staan.

89% van de leerlingen uit klas 1 en 2 vindt dat niet iedereen zich aan de regels houdt, 11% van de ondervraagde leerlingen vindt dat iedereen zich netjes aan de regels houdt. De regels die voornamelijk overtreden worden zijn het eten en drinken en stoeien en schreeuwen in de gangen, afval wordt niet in de vuilnisbakken gegooid en er wordt door leerlingen onder de 16 jaar gerookt en er wordt op school gerookt op plekken waar dit niet is toegestaan.

65,6% van de ondervraagde leerlingen vindt dat de regels goed worden nageleefd door docenten, conciërges en beveiligers. 34,4% vindt dat dit beter kan.

Daarnaast geeft 56,5% van de leerlingen aan zich veiliger te voelen doordat er beveiligers in de school aanwezig zijn, bij 43,5% van de leerlingen draagt dit niet bij aan een groter gevoel van veiligheid.

Als laatste open vraag, heb ik de leerlingen de ruimte geboden om mee te denken over oplossingen. Ze vragen om meer en beter toezicht. De beveiligers zijn wel aanwezig maar moeten ook iets doen en optreden. Ook zou volgens leerlingen de inzet van camera's een bijdrage leveren. Ook vragen leerlingen dat er aangepakt wordt als er regels worden overtreden. Het gevoel van veiligheid van leerlingen zou volgens henzelf vergroot worden als er niet meer in de gangen en bij de kluisjes gehangen mag worden. Of dat dit wel mag maar

dan moet er wel iemand zijn die daar op let en surveilleert. Dit waren de meest voorkomende interventies vanuit de leerlingen. Een enkeling geeft onderstaande ook aan dat ze vinden dat 3^e en 4^e klassers op eigen pauzeplein moeten verblijven, mobiele telefoon alleen voor nood, bij pauze en uitval alleen in de aula zitten.

Voor de uitgebreide uitkomsten verwijst ik graag naar bijlage 4.

2.5 Uitkomst enquête docenten/o.o.p.

Van de collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt meer dan $\frac{3}{4}$ zich veilig. Dit komt overeen met wat de leerlingen ook voelen. Het onveilige gevoel wat enkele docenten hebben, komt doordat er onbekende of oudere leerling op plekken in de school lopen die daar niet horen. Ze lopen langs de lokalen en verstoren de les. Als ze aangesproken worden, zeker als ze met een groepje zijn, wordt daar slecht op gereageerd. Er is moeite om aanwijzingen van personeel op te volgen.

Daarbij is er behoefte om hier in het team over te praten en samen tot oplossingen te komen. Dit is tot nu toe niet gebeurd. De regels moeten beter bekend zijn onder docenten en leerlingen zodat er één taal gesproken wordt. De sancties die staan op het overtreden van regels moeten eenduidig en voor iedereen hetzelfde zijn. Niet iedereen is het eens met de regels die binnen de school gelden.

Volgens docenten worden regelmatig regels overtreden. Voornamelijk dat leerlingen op plekken komen waar ze niet horen, het eten in de gangen en het roken door leerlingen die dat niet mogen (onder de 16 jaar). Ook wordt op plekken gerookt waar dat niet mag. Docenten vinden het jammer dat er niet over regels is overlegd. De regels zijn door het management opgesteld.

Het overgrote deel van de collega's vindt dat de regels niet door iedereen worden nageleefd. Volgens mij is het nodig dat collega's weten waar ze op moeten letten en wat er gedaan moet worden als regels worden overtreden. Uit het onderzoek blijkt dat een groot deel van de docenten zich veilig voelt. Waar behoefte aan is, is duidelijkheid in de regels. Daar zal ik dan ook verder mee aan de slag gaan in dit onderzoek.

Voor 64% van de collega's draagt de aanwezigheid van beveiligers niet bij aan een groter gevoel van veiligheid. Voor veel collega's is er onduidelijkheid over wat de beveiligers doen en mogen doen. Ze zijn aanwezig maar wat doen ze dan?

Docenten merken dat niet iedereen leerlingen aanspreekt bij het overtreden van regels.

Volgens de docenten komt dit door onduidelijkheid in de regels. Er moet 100% zicht komen

op wie er in de school is zodat alleen mensen in het gebouw kunnen komen die er horen. Dit gebeurt nu niet en dat geeft enkele docenten een gevoel van onveiligheid.

Voor de uitgebreide uitkomsten verwijs ik graag naar bijlage 5.

2.6 Algemene conclusie n.a.v. enquêtes

In principe zit het met het gevoel van veiligheid wel redelijk. Ongeveer $\frac{3}{4}$ van de collega's en de leerlingen voelt zich veilig in de school. Dat betekent dan ook dat $\frac{1}{4}$ zich niet veilig voelt. Uit de antwoorden blijkt dat het gevoel van "on"veiligheid komt door de nieuwe situatie, waarin er onbekendheid/noviteit van regels aanwezig is en de sancties daarop nog niet goed zijn afgesproken.

Veel collega's voelen zich niet veilig omdat veel leerlingen uit de bovenbouw over de gangen lopen bij de onderbouw. Ze maken daarbij contact met elkaar door de lange ramen (van de grond tot aan het plafond). Er zijn leerlingen die door lokalen heen lopen. Toch geven de regels hier wel iets over aan. Je mag namelijk alleen gebruik maken van de gangen en trappen die bij je eigen afdeling horen. De drempel om deze leerlingen aan te spreken is groot.

Daarnaast refereren collega's veel naar regels die van kracht waren op de oude locaties. Daar waren bijvoorbeeld mobiele telefoons niet toegestaan. Dit is nu bijna niet te realiseren in deze tijd. Elke leerling heeft een mobiele telefoon. Ik denk dat het goed is om de regels extra onder de aandacht te brengen onder collega's. We hebben ook een regel voor petjes. In het oude gebouw mochten die helemaal niet op. Nu mag het wel maar niet in de onderwijsruimtes. Wel duidelijk. Toch vinden veel collega's het ongepast om in de school een pet of muts op te hebben. Steeds meer leerlingen doen dit ook en collega's storen zich hieraan.

In de oude situatie kende je ook iedereen en wist je precies of iemand in de school hoorde te zijn of niet. Leerlingen uit de eerste klas hebben contacten met leerlingen uit de derde en vierde klas en zitten na schooltijd vaak bij elkaar. Dit zijn vooral groepjes Marokkaanse leerlingen. Het lastige hieraan is dat leerlingen in deze situaties veel moeilijker te corrigeren zijn. Ook blijven deze leerlingen vaak langer op school hangen dan is toegestaan. Zowel leerlingen als docenten vinden dat leerlingen die instructies niet opvolgen, aangepakt moet worden.

Verder worden er meer regels overtreden. Deze hebben een wat minder directe relatie met het gevoel van "veiligheid". Het opruimen van etensresten en pakjes drinken is iets wat veel terugkomt in de enquêtes. Ook het eten en drinken in de gangen wordt vaak gedaan terwijl daar wel iets over wordt gezegd in de regels.

Als je het feitelijk bekijkt, dekken de regels de lading. De regels zullen nog wat meer onder de aandacht gebracht moeten worden. Docenten moeten beter weten wat de huidige regels zijn.

2.7 Wat verstaan we onder veiligheid?

Dit is wat het “van Dale” woordenboek hierover zegt:

veilig bn, bw **1** vrij van gevaar **2** beschermd tegen gevaar

2.7.1 Sociale veiligheid

Dit zegt Wikipedia over “sociale veiligheid”:

Uit Wikipedia, de vrije encyclopedie

Onder de term **sociale veiligheid** wordt verstaan de bescherming of het zich beschermd voelen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte. Toelichting bij de definitie:

- “de bescherming”: bescherming door maatregelen die bescherming bieden tegen gevaar.
- “het zich beschermd voelen”: de subjectieve veiligheid ofwel gevoelens van (on)veiligheid. Deze gevoelens zijn beïnvloedbaar d.m.v. gerichte communicatie, maar staan vaak los van de objectieve veiligheid.
- “tegen gevaar”: gevaar is de kans slachtoffer te worden van incidenten. De registratie van incidenten naar tijdstip en locatie geeft een beeld van de objectieve veiligheid.
- “veroorzaakt door of dreigt van de kant van menselijk handelen”: hierdoor worden oorzaken als natuurgeweld, constructiefouten en dergelijke uitgesloten.
- “in de openbare ruimte”: bijvoorbeeld op de openbare weg, in het voor een ieder toegankelijk openbaar vervoer (inclusief haltes en stations) en openbare gebouwen, zonder een uitspraak te doen over publiekrechtelijk of privaatrechtelijk gebied.

Voorbeelden van incidenten zijn agressief gedrag (schelden, beledigen, spugen, slaan, vechten, bedreigen, met voorwerpen gooien, met wapen dreigen en aanvallen), brandstichting, vandalisme, het aanbrengen van graffiti, openbare dronkenschap, geluidsoverlast door radio's of walkmans, vervuiling door etenswaren, papier, verpakkingsmaterialen, voeten op de bank, het doen van de behoeften, diefstal, roken op plaatsen waar dat niet is toegestaan, verkoop en

gebruik van verdovende middelen, rondhangen of bedelen, treiteren, aanranding, verkrachting, zelfmoord, moord en terreuraanslagen.

In RMO advies 31 wordt “sociale veiligheid” afgebakend.

Bruinsma et al.(2004) definiëren het begrip sociale veiligheid als; ‘bedreiging van veiligheid die niet van buiten komt (vanuit andere landen, vanuit de natuur of vanuit de technologie) maar van binnen: misdrijven en overtredingen die tot conflicten leiden tussen (groepen) burgers onderling’.

Ook wordt er nog onderscheid gemaakt tussen objectieve en subjectieve sociale veiligheid. Objectieve sociale onveiligheid betekent dat iemand daadwerkelijk slachtoffer is als gevolg van handelingen van anderen. Subjectieve sociale onveiligheid verwijst naar de zorgen of de angst die rondom het slachtofferschap bestaan.

Fijnaut et al.(2003)beschrijven drie uitingvormen van sociale onveiligheid.

Persoonsgerelateerde criminaliteit

Dit is de criminaliteit die rechtstreeks door de persoon of het eigendom schade toebrengt.

Overlast

Burgers ervaren onveiligheid als er sprake is van (ernstige) overlast. Het gaat dan onder andere om rondhangende groepen jongeren. Het gedrag van anderen is overlastgevend en intimiderend, maar vaak op zichzelf niet strafbaar.

(Elffers en De Jong 2004)

Subjectieve onveiligheid

Gevoelens van onveiligheid bij burgers.

In een brochure van “Delfini”, wat in het bijzonder gaat over sociale veiligheid in het openbaar vervoer, wordt een beschrijving gegeven van sociale veiligheid en welke factoren ervoor zorgen dat iemand zich onveilig voelt(zie hieronder).

Sociale veiligheid: objectief en subjectief

De sociale veiligheid in de publieke ruimte wordt beïnvloed door de objectieve en de subjectieve veiligheid.

De objectieve veiligheid heeft betrekking op het feitelijke aantal incidenten dat plaatsvindt in een bepaalde omgeving en de werkelijk (statistische) kans die burgers lopen om daarvan slachtoffer te worden. De objectieve veiligheid wordt doorgaans onderverdeeld in persoonsgerelateerde criminaliteit en overlast. Persoonsgerelateerde criminaliteit is criminaliteit waarvan wij persoonlijk schade ondervinden of die onze integriteit aantast. Met overlast wordt bedoeld overlast van rondhangende groepen jongeren, geluidsoverlast, onbeleefdheden, wildplassen, rondslingerend vuil, bedreigingen en scheldpartijen. De subjectieve veiligheid heeft betrekking op de veiligheidsbeleving ofwel de kans die wij menen te hebben om slachtoffer te worden van een incident. Bij subjectieve veiligheid gaat het dus om onze zorg om misdaad en wangedrag. Dit is een lastig begrip omdat die zorg om misdaad en wangedrag beïnvloedt wordt door allerlei persoonlijke en maatschappelijke omstandigheden.

Waarom voelen mensen zich onveilig?

Of we ons wel of niet onveilig voelen, wordt bepaald door individuele, situationele en sociaal-culturele factoren. Binnen de individuele context is het onze persoonlijkheid (de geneigdheid om angstig te reageren), onze kwetsbaarheid (bepaald door onder andere geslacht, leeftijd en sociaaleconomische omstandigheden), onze individuele leefstijl, routineactiviteiten en slachtofferervaringen, zowel direct als indirect, die maakt of wij ons wel of niet veilig voelen.

Binnen de situationele context oftewel de directe omgeving, wordt onze zorg om misdaad en wangedrag bepaald door factoren die te maken hebben met de inrichting van de publieke ruimte (reinheid, verlichting, sfeer en uitstraling), de sociale samenstelling, de sociale cohesie en overlast (de aanwezigheid van 'enge' personen bijvoorbeeld), verloedering en criminaliteit. Binnen de sociaal-culturele context tenslotte, zijn het de ontwikkelingen in de media, de individualisering en de internationalisering die van invloed zijn op onze veiligheidsbeleving. Of wij ons al dan niet veilig voelen hangt dus samen met een veelheid aan factoren waarvan de objectieve veiligheid ofwel de feitelijke criminaliteit en overlast er slechts een is. Duidelijk is dat het niet altijd de situatie is die ons bedreigt, maar in veel gevallen onze interpretatie van de situatie.

(Baggerman en Bootsma, 2009)

Om de vertaling van sociale veiligheid naar school te maken, kwam ik terecht op de website van school en veiligheid. Hier wordt beschreven waar de Inspectie op let. De site waar ik dit vandaan heb staat in de literatuurlijst.

De Inspectie van het Onderwijs heeft enkele jaren geleden vastgesteld hoe binnen de kwaliteitszorg op scholen ook de sociale veiligheid wordt beoordeeld. Het gaat dan om de volgende aspecten: inzicht in de eigen sociale veiligheidssituatie, preventief veiligheidsbeleid en curatief veiligheidsbeleid.

Inzicht in de veiligheidssituatie

Meten is weten, ook als het om veiligheid gaat. Scholen moeten daarom inzicht krijgen in de veiligheidssituatie op school. De veiligheidsthermometer is daar een uitstekend instrument voor, maar ook incidentenregistratie is belangrijk.

Preventief beleid

Wat doet de school om het voor de leerlingen zo veilig mogelijk te maken? De school kan hier een scala van sociale maatregelen op zetten: lessen sociale vaardigheden, antipestprotocol en gedragsregels opgesteld voor direct contact en online verkeer.

Curatief beleid voor afhandelen van incidenten

Welke maatregelen neemt een school wanneer zich een incident heeft voorgedaan?

Hoe handelt de school in geval van een vechtpartij, (internet)pesterijen, een agressieve ouder?

Veiligheid waarborgen

Vervolgens wordt er gekeken in hoeverre dit beleid structureel is ingebed in de totale kwaliteitszorg van de school.

Kerdoelen sociale integratie en actief burgerschap

De heer Henk den Boer, onderwijsinspecteur: “Wanneer kinderen over te weinig vaardigheden beschikken om sociaal met elkaar om te gaan, dan creëert dat angst voor elkaar en gevoel van onveiligheid. Daarom hangen kerndoelen van sociale integratie en actief burgerschap nauw samen met het veiligheidsbeleid. Toch moeten die aspecten apart onder de loep worden genomen.”

2.7.2 Wat maakt een school een veilige school?

De veiligheid in de school is belangrijk. Dit is een voorwaarde om te presteren, om je te ontwikkelen, om jezelf te zijn. Het op een goede manier met elkaar omgaan en op elkaar

letten en zorgen voor elkaar is essentieel om een kans van slagen op een school te hebben.
Maar hoe krijg je dat voor elkaar?

Ouders

Op www.ouders.net is daar een en ander over te vinden, hieronder een parafrase van deze site. Vanuit ouders wordt verwacht dat hun kind naar een veilige school gaat. Als je dit uitstraalt, kun je dit ook merken in de aanmeldingen. Ouders zullen hun leerlingen niet naar een onveilige school sturen.

Sociale vaardigheid en respect

De sociale vaardigheid van leerlingen speelt daar een grote rol in. Er worden (door mij en een collega) SoVa-lessen ontwikkeld die in de mentoruren worden aangeboden. Deze krijgen alle leerlingen aangeboden. Daarnaast geef ik met een andere collega nog sociale vaardigheidstraining voor degene die in die reguliere mentorlessen uitvallen.

De kern van veiligheid in de omgang met elkaar ligt in respect: respectvol omgaan met elkaar. En dat betekent ook dat leerlingen leren dat ze elkaar niet moeten hinderen, pijn doen of schade berokkenen. Maar dit geldt natuurlijk evenzeer voor leerkrachten, schoolleiding en ouders.

Omdat de sleutel ligt in het respect, is het goed voor docenten om te weten wanneer dat niet gedaan wordt.

Het niet respectvol omgaan met elkaar gebeurt vaak in de vorm van pesten. Kinderen ervaren het als gepest worden als iemand expres iets tegen ze doet, wat ze vervelend vinden.

Bijvoorbeeld: zogenaamde grapjes, spullen afpakken, bijnamen geven, duwen, vechten, buitensluiten, bang maken... Dit komt in de klas dagelijks voor. Deskundigen spreken van pesten als er sprake is van een machtsverschil, van langdurigheid, van schade en van opzet. Maar of het nu echt pesten is of uit de hand gelopen plagen: als het slachtoffer zich onveilig voelt is het hoog tijd, dat er iets aan gedaan wordt. Door sociale vaardigheden aan te bieden, wil de school de leerlingen daarin steunen en helpen.

Regels

Op de site kwam ik ook iets tegen over schoolregels, heel toepasselijk voor mijn onderzoek. Ook hier komt het respect weer als hoofdregel bovendrijven. Daarnaast wordt er een richtlijn gegeven voor goede schoolregels. Wij hebben als school 4 hoofdregels maar daaronder worden deze weer uitgesplitst. Deze 4 hoofdregels voldoen wel aan de meeste van die

richtlijnen maar blijven wel wat vaag, ze behoeven wel een kleine toevoeging. De regels zijn bijvoorbeeld ook niet samen met de leerlingen gemaakt.

Er zijn verschillende manieren om met regels om te gaan. Er zijn er 4 van, de regels zoals er bij ons mee omgegaan wordt, is van bovenaf, strak, plannend en structurerend: er wordt precies vastgelegd wat wel en niet mag, die regels worden opgelegd en consequent toegepast. Die 4 houdingen vind je niet alleen bij het omgaan met regels maar overal in de school, ook in de aanpak van zaken bijvoorbeeld. Veel discussies in de school zijn te herleiden tot die uitgangspunten: de verschillende houdingen.

Het is heel interessant om eens na te gaan hoe dit op uw school is geregeld en om ook binnen het team eens over de verschillende houdingen te praten.

Het meest waardevolle waarover gepraat wordt, is het alert blijven en aanpakken. Je kunt mooie regels opstellen als school maar als ze niet worden nageleefd en niet worden beloond of bestraft, mis je het doel. Dit moet goed gebeuren. Daarnaast is het belangrijk dat er preventief wordt gewerkt aan een goed klimaat. Optreden als er iets misgaat, kunnen we allemaal. Een omgeving creëren waarin met respect met elkaar wordt omgegaan, zorgt voor een vergroting van het gevoel van veiligheid.

Voor kleine en grote klachten moet er in de school iemand zijn die je kunt vertrouwen, die naar je luistert en je advies geeft. Vaak is dat bij ons de mentor. Sommige klachten liggen heel gevoelig, bijvoorbeeld over racisme, discriminatie, pesten, en seksueel geweld. Daarom moet er iemand zijn die weet hoe je zulke gevoelige klachten behandelt: de vertrouwenspersoon.

Vertrouwenspersoon

Elke school moet een vertrouwenspersoon hebben. Een leerkracht als vertrouwenspersoon is snel te bereiken, maar wel betrokken bij school. Daarom is de interne vertrouwenspersoon vaak meer een contactpersoon, via wie men indien nodig of gewenst contact krijgt met een externe vertrouwenspersoon.

Iedereen moet weten hoe je kunt klagen, waarover de klacht kan gaan en wat de school dan doet. Wettelijk is vastgesteld dat er in elke school een officiële klachtenregeling moet zijn. Dit is bij ons op school ook aanwezig. Vaak worden leerlingen in dergelijke situaties door de mentor naar de vertrouwenspersoon verwezen. Het vertrouwen zit hem juist vaak in de mentor. Ik vind dat ook de belangrijkste taak van de mentor. Soms zit deze vaak in de bestraffende sfeer. Dit komt niet ten goede van het vertrouwen van leerlingen in de mentor. Veiligheid moet, dat vindt iedereen. Maar veiligheid is ook een zaak van iedereen: school, ouders, kinderen, alleen samen kunnen zij zorgen voor een veilig klimaat op school!

Onveilige school

Elizabeth A. Barton is een Amerikaanse assistent professor die zich voornamelijk bezighoudt met veiligheid. Zij heeft hier ook boeken over geschreven.

In haar boek geeft ze aan dat het lastig is om een veilige school te definiëren. Is een veilige school een school waar beveiliging over de gang loopt en waar camera's hangen bij de ingang van de school?

Of is een veilige school een school waar geweld niet voorkomt maar waar iemand van buitenaf zich niet veilig voelt. Voelt een buitenstaander dat hij er bij hoort?

Waar wordt naar gekeken of je een veilige school bent? Ligt dit aan de hoeveelheid incidenten die zich voordoen? Wie bepaalt dat dan? Zijn dat de leerlingen zelf, de ouders of het personeel? Er zijn dus verschillende punten waar je naar kunt kijken.

A safe school

A safe school is a place where the business of education can be conducted in a welcoming environment free of intimidation, violence, and fear. Such a setting provides an educational climate that fosters a spirit of acceptance and care for every child. It's a place free of bullying where behavior expectations are clearly communicated, consistently enforced, and fairly applied. Ronald D. Stephens, executive director, National School Safety Center (Mabie, 2003, "What is a safe school?")

Hier wordt ook de aanwezigheid van een veiligheidsplan genoemd. Dit ben ik ook weer tegengekomen op de website van School en Veiligheid. Daar wordt precies beschreven waar een veiligheidsplan aan moet voldoen. Ik vind het zeer nuttig voor dit onderzoek om verder in het onderzoek te bekijken in hoeverre bij ons op school dit plan aanwezig is en/of uitgevoerd wordt.

In dit boek wordt ook gesproken over factoren die in verband staan met schoolgeweld en dus een onveilige school.

- Onvermogen in de opvoeding in de thuissituatie.
- Een gebrek aan sociale vaardigheden bij leerlingen.
- Druk, stress voor het behalen van goede schoolresultaten.
- Een grote blootstelling aan geweld. Dit komt door games, t.v. beelden, de eenvoud om aan pistolen, geweren te komen. Ook een afname van het morele karakter binnen het land is een gegeven wat invloed heeft op dit gevoel. (Barton, 2009)

Tussendoor is het denk ik goed even te melden dat het hier over de Verenigde Staten van Amerika gaat. Enige nuance mag wel aangebracht worden. Zo is mijn gevoel dat je in

Nederland makkelijk aan pistolen en geweren kunt komen anders. Ik denk dat dit in de Verenigde Staten makkelijker gaat.

Er wordt ook over een verband geschreven wat aanwezig is tussen de thuissituatie, karaktereigenschappen, schoolcultuur en de samenleving t.a.v. jeugd geweld.

2.7.3 Schoolveiligheidsplan

Mijn enquête bleek na bestudering van literatuur niet compleet ten aanzien van de volledige schoolveiligheid. Als ik kijk op de site van School en Veiligheid, horen er meer aspecten bij een gevoel van veiligheid dan ik heb bevraagd. Zo ben ik namelijk ook het “veiligheidsplan” tegengekomen. Deze kunt u vinden in bijlage 6, het veiligheidsplan.

De school is druk bezig om dit plan gerealiseerd te krijgen.

In bijlage 7 vindt u de conclusies en aanbevelingen van/voor het SchoolVeiligheidsPlan van het C.S.V.

2.8 Conclusie

Na dit hoofdstuk is voor mij het een en ander duidelijk geworden.

Na inventarisatie binnen de school en bestudering van literatuur, heb ik in dit hoofdstuk kunnen beschrijven wat maakt dat iemand zich veilig voelt(deelvraag 1), weet ik wat er voor nodig is om een veilige school te zijn(deelvraag 2) en weet ik dat onze school(deelvraag 3) druk bezig is om een veilige school te zijn en voor een heel groot gedeelte daar wettelijk ook aan voldoen. Dit heb ik in het laatste gedeelte van dit hoofdstuk aan kunnen tonen. Om er achter te komen hoe dit wordt ervaren binnen onze school door leerlingen, medewerkers, collega's en onderwijs ondersteunend personeel van klas 1 en 2, heb ik een enquête uitgedeeld en verwerkt. Daardoor heb ik zicht gekregen op de beleavingswereld van de mensen binnen onze school(deelvraag 4). Tevens heb ik in die enquête gevraagd welke wensen zij hebben ten aanzien van het vergroten van de veiligheid binnen onze school en daar zijn relevante dingen uit naar voren gekomen waar ik iets mee wil gaan doen(deelvraag 5). De laatste deelvraag; “hoe kunnen we een stap maken om het gevoel van veiligheid te vergroten?” is nog niet beantwoord en dat is de vraag waarmee ik verder wil gaan in dit onderzoek. Ik heb eerder aangegeven dat ik iets met gedrag wilde gaan doen en heb het volgende punt uit het veiligheidsplan gehaald.

Gedragsregels/sancties voor gedrag op school, op het plein, in de gymzaal, buitenschools, internet, gsm.

Aan dit gedeelte van het veiligheidsplan kan ik een mooie bijdrage aan de school leveren en daar is dan ook het meeste behoefte aan. Ook ben ik zeer praktisch ingesteld en wil daarom iets concreets en tastbaars neerzetten.

Hoofdstuk 3

Plan van aanpak

3.1 Onderzoeksvraag

Als vervolg op hoofdstuk 2, ga ik nu proberen om gericht een antwoord te vinden op mijn onderzoeksvraag:

Met welke interventies kan ik het gevoel van veiligheid bij leerkrachten, leerlingen en onderwijs ondersteunend personeel van klas 1 en 2 van de C.S.V. in het nieuwe gebouw vergroten?

De deelvraag; “Hoe kunnen we een stap maken om het gevoel van veiligheid te vergroten?” blijft bij mij nog staan en in dit hoofdstuk ga ik beschrijven hoe ik van plan een stap in de goede richting te maken.

3.2 Onderzoeksmethode

Dit onderzoek is een ontwerpgericht onderzoek. Dit type onderzoek is gericht op het via ontwerpen en uitproberen van allerlei methodes, trainingen, interventies, procedures et cetera. Het gaat hier dus om een praktische activiteit, namelijk ontwerpen(Harinck, 2009, pp. 63). Als onderzoeksmiddel maak ik gebruik van enquêtes. Ik ben gestart met een enquête om de situatie bij ons op school in kaart te brengen. Na afloop van het onderzoek zal ik de enquête herhalen.

Het “probleem” is omschreven, in dit hoofdstuk komt het plan naar voren, vervolgens wil ik het proces gaan invoeren en uiteraard wil ik dit ook bevragen wat het product resultaat is. (Stufflebeam in; Harinck, 2009, pp. 133)

Ik heb me verdiept in verschillende literatuur, te weten Harinck(2009), Kallenberg, Koster, Onstenk en Scheepsma (2007) en heb gekozen om te starten met het maken van een enquête/vragenlijst.

Voor de verwerking van de enquête zou het makkelijker zijn geweest om alleen met gesloten vragen te werken. Kallenberg e.a.(2007, pp.85) zeggen echter dat het belang van open vragen niet genoeg benadrukt kan worden. Het antwoord op gesloten vragen is vaak onvoldoende informatief, vooral als de respondent een negatief alternatief aankruist.

Ik heb twee verschillende enquêtes gemaakt, dit om de twee verschillende doelgroepen op een juiste manier te bevragen. Ik heb er één voor volwassenen binnen de school gemaakt en één voor de leerlingen.

Daarnaast is het nodig dat het praktijkonderzoek goed doordacht wordt neergezet zodat het een grote kans van slagen heeft. Hierover ben ik steeds in overleg met directie.

3.3 Betrokkenen bij het onderzoek

De collega's die voor de klas staan, de leerlingen en medewerkers van leerjaar 1 en 2 die niet voor de klas staan. Deze personen zorgen er dan ook voor dat ik een beeld heb vanuit de verschillende invalshoeken.

3.4. Concreet

1. In overleg met directie wil ik 1 punt uit dit plan uitvergroten en gaan verbeteren naar de zin van leerlingen en collega's. Het gaat om het punt gedragsregels/sancties voor gedrag op school, op het plein, in de gymzaal, internet en gsm. Ik wil dit gaan proberen door meer aandacht aan die regels te geven(bekendheid ervan vergroten).
2. Er is veel vraag naar eenduidige sancties. Vanuit de leerlingen maar zeker ook vanuit de collega's. Uit de enquête komt ook naar voren dat veel leerlingen en ook collega's zich storen aan de rotzooi in de school. Wat vooral bij docenten leeft, is dat leerlingen geen verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag. Ik wil graag proberen deze verantwoordelijkheid te vergroten door de focus te verleggen en goed gedrag zichtbaar voor leerlingen te belonen.

3.4.1. Hoe?

1. Ik wil graag wat regels zichtbaar gaan maken door ze op te hangen waar ze gelden. Op deze wijze komen leerlingen en collega's de regels vaker tegen en zullen ze eerder geneigd zijn ze uit te voeren. Ik wil ook met directie gaan bespreken wat we nu gaan doen als regels overtreden worden. Het allerbelangrijkste is dat we als collega's één visie hebben. Daarmee bedoel ik dat collega's zeer consequent om moeten gaan met het aanspreken van leerlingen. Het vraagt dus een houding waarbij we alert zijn en niets laten lopen.
2. Ik wil graag goed gedrag gaan belonen. Daarbij heb ik het idee opgevat om elke docent een stapeltje bonnetjes te geven. Dit idee heb ik uit het boek "Positive Behavior support. Goed gedrag kun je leren!" van Annemieke Golly en Jeff Sprague. Daarbij wil ik het voorbeeld uit dit boek op bladzijde 77 gebruiken. Ik wil op die kaartjes de 4 hoofdregels van school zichtbaar maken.

De bon zal er ongeveer zo uit gaan zien.

- ☐ Ik zie dat jij anderen respecteert
- ☐ Ik zie dat jij jezelf respecteert
- ☐ Ik zie dat jij je omgeving respecteert
- ☐ Ik zie dat je vriendelijk bent voor anderen

Afkorting docent:.....

Ik ga deze kaartjes op naam maken van collega's. Ik kan, omdat ze op naam van collega's staan, controleren wie de meeste bonnetjes uit heeft gedeeld. Ik wil de kaartjes zo maken zodat het voor collega's niet te veel moeite is deze uit te delen.

De kaartjes kunnen bij de conciërge ingeleverd (aan het begin van de pauze) worden als je er 5? verzameld hebt en worden ingeruild voor een blikje drinken of flesje drinken. De beloning moet wel haalbaar zijn.

Ik wil z.s.m. een afspraak maken met een lid van de directie om afspraken te maken over dit systeem en of het überhaupt mogelijk is.

Bovenstaande zal ook dienen om de aula netter te houden en hopelijk gaan leerlingen moeite doen om hun spullen op te ruimen. Zo kunnen we de aula netjes houden.

Ik wil graag gaan controleren d.m.v. een enquête onder leerlingen of zij dit als positief ervaren hebben en of zij een (positieve)verandering van gedrag zien om zich heen.

3.4.2. Tijdpad

11-2

Gesprek van mij met plaatsvervangend directeur n.a.v. mijn verkenning en ideeën over de opzet van mijn onderzoek. Naar aanleiding van dit gesprek een overleg gepland met afdelingsleider leerjaar 1 en 2.

3-3

Overleg van mij met de afdelingsleiders van leerjaar 1 en 2 m.b.t. praktische vormgeving beloningssysteem.

3-3 tot 15-3

Klaarmaken van de kaartjes.

15-3

Bijeenkomst docenten voor uitleg "beloningssysteem". Ik geef dan een presentatie van 14.00 uur tot 14.30 uur in de collegezaal van onze school voor docenten en onderwijs ondersteunend personeel van leerjaar 1 en 2.

15-3 tot 28-3

- Tijd voor mij om regels door de school op te hangen.
- Tijd voor mij om op A4 formaat “beloningskaartjes” door de school op te hangen.
- Een verhaaltje opsturen om in de nieuwsbrief te plaatsen.
- Een mailtje naar alle collega's sturen ter herinnering dat het project de 28-3 gaat starten.
- Een mailtje naar leerlingen sturen zodat ze weten dat dit gaat gebeuren.
- Tijd voor collega's om de mentor les te doen die ik heb gemaakt t.b.v. het “beloningssysteem”.

28-3

Start uitvoering van het beloningssysteem.

In overleg met de docente van deze opleiding ga ik na 4 weken een enquête afnemen bij dezelfde groep als waar ik de eerste enquête heb afgenomen.

25-4 t/m 29-4

Evaluatie-enquête uitvoeren. Dit evaluatiemoment noem ik ook op 15 maart zodat collega's dit alvast weten en hier rekening mee kunnen houden.

- Mentoren nemen de evaluaties af bij de verschillende klassen
- De afdelingsleiders nemen de tussenenquête af tijdens de rapportbespreking. Ze laten deze direct invullen en nemen ze weer in. Op deze manier hoop ik wat meer respons te krijgen. O.o.p. krijgt de tussenenquête van mij persoonlijk.

Vervolgens kan ik de conclusies vormen en het onderzoek afronden. Met name het goed neerzetten van en dit beloningssysteem een plek geven is heel belangrijk en dat vergt een goede voorbereiding.

Hoofdstuk 4

Uitvoering en resultaten

4.1 Gesprek met plaatsvervangend directeur

In deze bijeenkomst op 11 februari 2011 hebben we gesproken over dit systeem. De plaatsvervangend directeur was heel enthousiast. Ze vindt vooral de positieve insteek een goed uitgangspunt. We hebben ook nog even gesproken over de soort beloning. De school wil graag een gezonde school zijn. Uiteindelijk kwamen we toch uit op iets tastbaars in de vorm van eten of drinken wat de leerlingen aanspreekt. Na de management vergadering kreeg ik de mail met het verzoek om contact op te nemen met de betreffende afdelingsleiders van leerjaar 1 en 2. In de tussentijd ben ik verder gegaan met het ontwikkelen van de kaartjes zodat ik dit ook aan de afdelingsleiders kon tonen.

4.1.1 Gesprek met de afdelingsleiders

Vervolgens heb ik op 3 maart 2011 een afspraak kunnen plannen met de afdelingsleiders om concretere afspraken te maken. Er gaat dus al een aantal weken overheen om dit gerealiseerd te krijgen.

We hebben hier concreet gesproken over het neerzetten van dit systeem. We waren het er over eens dat dit gedegen moet gebeuren om er zo voor te zorgen dat de kans van slagen groot is. Ook hebben we afgesproken dat de collega's elk 30 kaartjes op naam krijgen. Deze kunnen ze dan gebruiken tot aan de zomervakantie. De leerlingen kunnen hun beloning kiezen als ze drie kaartjes hebben verdiend. Op de kaartjes komen de 4 hoofdregels van de school te staan en ze worden geplastificeerd zodat ze opnieuw gebruikt kunnen worden.

We hebben besproken dat het niet handig is om alleen via de mail en de nieuwsbrief de collega's te verwittigen over dit systeem. Een bijeenkomst met alle docenten zorgt voor duidelijkere uitleg maar ook de mogelijkheid tot het stellen van vragen. Dit heeft mij ook de mogelijkheid gegeven om de resultaten van de enquête te bespreken en mijn beweegredenen voor een dergelijk systeem toe te lichten. De bijeenkomst hebben we gepland op 15 maart 2011.

Op de volgende pagina staat het kaartje zoals we deze gaan gebruiken.

4.1.2 Gesprek met hoofd beveiliging

Ik ben ook in gesprek gegaan met de hoofdbeveiliging om door te spreken hoe zij hier het beste vorm aan kunnen geven. Hij heeft mij te kennen gegeven dat het voor zijn stagiaires lastig is als dit systeem er voor hen bijkomt. Ze zijn nog niet zo lang werkzaam in deze functie. Hij wilde zelf graag eerst proberen en ervaren wat er gebeurt als een beveiliging deze kaartjes bij zich draagt en uitdeelt. De hoofdbeveiliging draagt dus ook deze kaartjes bij zich.

4.1.3 Presentatie voor collega's leerjaar 1 en 2

Ik heb de bijeenkomst voorbereid met een powerpoint presentatie. In bijlage 7 staat de presentatie in zijn geheel. Hierin heb de resultaten van de enquête laten zien en enkele redenen gegeven waarom dit kan werken en welke voordelen wij(de school) daarvan hebben. Ik heb in deze presentatie zowel positieve als wat kritischere reacties gehad. Enkele vragen en opmerkingen die naar voren kwamen:

- Wat doen we met leerlingen die gaan bedelen om de kaartjes?
- Leerlingen hoeven toch niet iets te krijgen voor gedrag wat normaal is?
- Wat doe ik met leerlingen die altijd lopen te klieren en voor mijn ogen ineens goed gedrag gaan vertonen?
- Voor welk gedrag deel ik een kaartje uit?

Ik heb de docenten in deze heel vrij gelaten. Ze mogen zelf weten wanneer en waarvoor ze een kaartje uitdelen. Ik heb wel de tip/opmerking meegegeven om dit te doen in de vrije situatie omdat leerlingen zich daar het minst veilig voelen. Dus in de aula, de gangen, het plein en bij de kluisjes. Door nog niet direct te starten, geven we mentoren de tijd om dit systeem in het mentoruur bij de leerlingen te introduceren. Ik heb in die periode de tijd gehad om:

- De kaartjes te maken.

- De hoofdregels op A3 formaat op te hangen(bijlage 11).
- De introductieposters binnen de school op te hangen(bijlage 12).
- Een document met alle schoolregels op A4 formaat voor alle leerlingen(bijlage 13).
- Stukjes naar de nieuwsbrief en CSView(dit is een krantje voor ouders) te sturen zodat dit ook thuis en bij de overige collega's in de bovenbouw bekend is(bijlage 14 en 15).
- Alle leerlingen persoonlijk een mailtje te sturen en ook de collega's om ze eraan te herinneren dat het binnenkort gaat starten(bijlage 15).

Dit alles moet er voor zorgen dat dit systeem een plaats krijgt binnen de school.

In de aanloop naar de start toe, heb ik van leerlingen veel positieve reacties gehad. Die zijn erg nieuwsgierig!

4.2 Product

Om de resultaten te meten heb ik wederom een enquête uitgevoerd, een tussenenquête voor school maar een eindenquête voor dit onderzoek. De school wil dit systeem graag aanhouden tot aan de zomervakantie. We zijn nu vier weken onderweg met de kaartjes. Het onderzoek bestaat voor een deel uit dit beloningssysteem maar het systeem moet opgezet worden en moet ook zijn plaats binnen krijgen binnen de school. U heeft in de vorige paragrafen kunnen lezen hoe dit in zijn werk is gegaan.

Ik heb de tussenenquête iets anders gemaakt dan de startenquête. Ik was ook erg benieuwd naar het systeem op zich en wat dat systeem teweeg brengt. Vandaar dat dit ook in de laatste enquête terugkomt.

4.3 Startenquête en tussenenquête in diagram

Diagram 1: Docenten vergelijking enquêtes

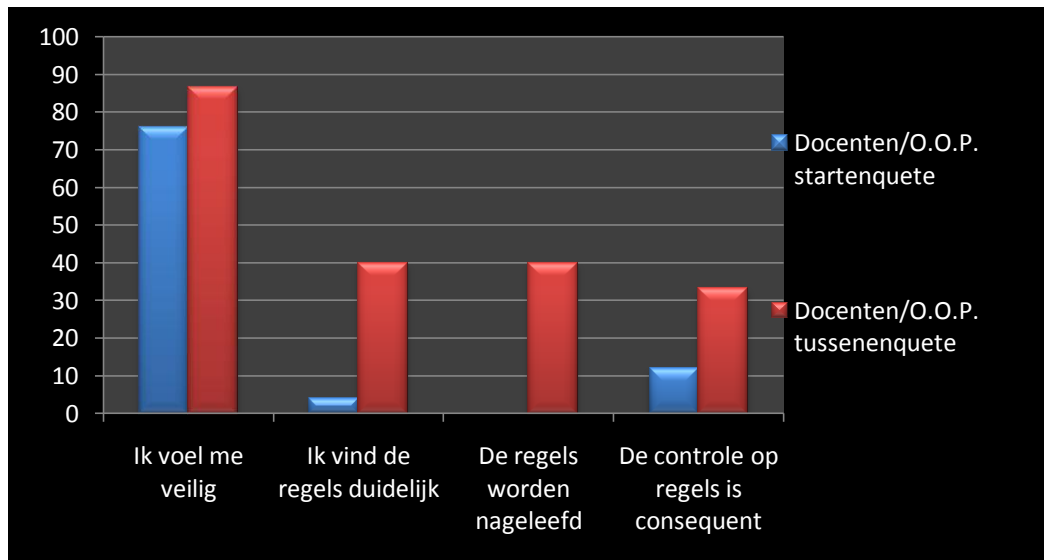
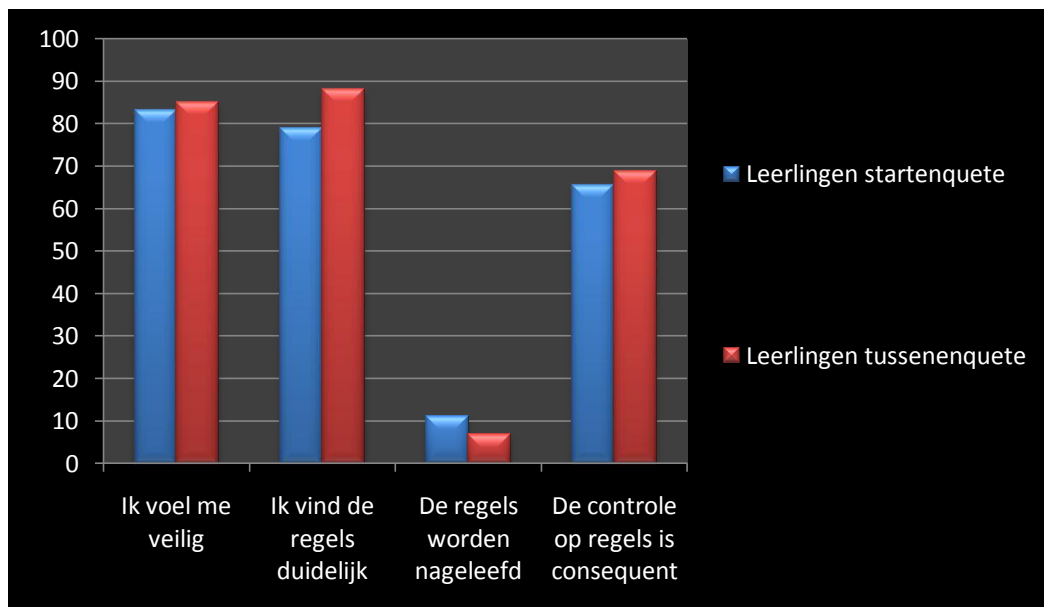

Diagram 2: Leerling vergelijking enquêtes

4.4 Uitkomst tussenenquête docenten/o.o.p.

Ik heb dertig enquêtes ingevuld terug ontvangen, dit zijn er vijf meer dan de eerste enquête. Uit de tussenenquête blijkt dat 86,7% van de docenten en o.o.p. zich veilig voelt en 40% van de collega's die werken in leerjaar 1 en 2 zijn bekender geworden met de regels. Ook vindt 40% van de collega's dat de regels nu beter nageleefd worden, volgens hen zijn er dus meer mensen binnen het gebouw die zich aan de regels houden. 33,7% vindt dat er nu ook beter

opgelet wordt door docenten en o.o.p. met betrekking tot het gedrag van leerlingen. De controle is volgens hen verbeterd. Ongeveer 2/3 van de collega's die de enquête hebben ingevuld, vinden dat de beloningskaartjes gedragsverbetering bij de leerlingen teweeg brengt. Er zijn zelfs vijf collega's die beter op gedrag(in het algemeen) van leerlingen letten. 23,3% vindt dat hun relatie met leerlingen verbeterd is. Van alle collega's die de enquête hebben ingevuld, ervaart 80% dit beloningssysteem als positief, voor 20% van de collega's heeft het geen toegevoegde waarde.

Deze vragen waren allemaal keuzevragen. Ik heb op het einde ook nog de mogelijkheid gegeven om positieve uitlatingen over het systeem maar ook heb ik gevraagd naar mogelijke verbeterpunten. De uitgebreide uitkomsten kunt u terugvinden in bijlage 15.

Uitkomst tussenenquête leerlingen

Uit de tussenenquête blijkt dat ongeveer 85% van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld zich veilig voelt op "het Perron". Ook is bijna 90% op de hoogte van de regels op "het Perron". Slechts 6,8 % van de leerlingen vindt dat iedereen zich aan de regels houdt. Toch vindt 68,6% dat de volwassenen binnen de school goed opletten of leerlingen zich aan de regels houden. Het overgrote deel van de leerlingen vindt het leuk om een beloningskaartje te ontvangen, maar liefst 88,6%. Ongeveer 43% doet beter zijn best om goed gedrag te laten zien nu er kaartjes te verdienen zijn. Er zijn ook veel leerlingen die al hun best deden voordat de kaartjes er waren en geven dit ook aan op de enquête. Op de vraag hoeveel kaartjes al hebt gekregen, heeft meer dan de helft nog geen kaartje gekregen. De rest heeft er één of meer. Toch vindt 65% van de leerlingen het kaartjessysteem een leuk systeem. Er zijn ook een aantal leerlingen die het vooral kinderachtig vinden. Wat leerlingen vooral leuk vinden aan het systeem is dat ze er iets voor kunnen krijgen. Sommige leerlingen spreken zelfs over winnen. Ze vinden dat docenten aardiger zijn en zien dat meer leerlingen zich aan de regels houden. Er zijn leerlingen die zelfs trots op zichzelf worden als ze een kaartje krijgen. De school ziet er schoner uit en leerlingen doen moeite om hun vuil op te ruimen. Volgens de leerlingen zou het beloningsprincipe beter werken als docenten meer letten op de leerlingen die het altijd al goed doen. Veel leerlingen zien nu dat leerlingen, die over het algemeen zich minder goed gedragen, de kaartjes krijgen. De leerlingen die altijd al hun best doen en goed gedrag vertonen, voelen zich achtergesteld. Dit komt regelmatig terug. Heel veel leerlingen geven ook aan dat ze het wel goed vinden op deze manier en dat er geen verbeterpunten zijn. Sommige leerlingen wensen dat ze sneller een kaartje krijgen terwijl andere leerlingen vinden dat ze te snel en te gemakkelijk uitgedeeld worden.

De uitgebreide uitkomsten kunt u terugvinden in bijlage 16.

4.5 Aantal beloningen

De conciërge heeft de ingeleverde kaartjes voor mij apart gehouden zoals afgesproken. Na een periode van vier weken zijn er twintig leerlingen die een beloning hebben gehaald. De conciërge heeft mij namelijk zestig kaartjes overhandigd.

Hoofdstuk 5

Conclusie, reflectie en discussie

5.1 Onderzoeksvraag en deelvragen

Onderzoeksvraag

Met welke interventies kan ik het gevoel van een veilig klimaat bij leerkrachten, leerlingen en onderwijs ondersteunend personeel van klas 1 en 2 van de C.S.V. in het nieuwe gebouw vergroten?

Het invoeren van mijn interventies heeft zeker bijgedragen aan de veiligheid op de C.S.V. Er zijn veel leerlingen die beter gedrag willen vertonen om een kaartje te verdienen. Degene die dat niet doen, geven aan dat ze al goed gedrag vertoonden voordat het beloningssysteem werd ingevoerd. De docenten letten door dit systeem nu beter op gedrag in het algemeen. Daarnaast heeft de mentorles de bekendheid van de regels vergroot door het er met elkaar over te hebben. Dit voor zowel de docenten als de leerlingen. Ook hangen binnen de school op verschillende plekken de vier hoofdregels van de school op A-3 formaat. Leerlingen komen deze regels vaak tegen, dat betekent meer bekendheid met de regels. Als je kijkt naar hoeveel collega's via de mail het enquêteformulier invullen, zie je dat dit ongeveer de helft is. Als dit systeem alleen via e-mail of schrift uitgelegd wordt, mis je dus veel collega's. Een verplichte bijeenkomst en daarin van gedachten wisselen, draagt op een positieve manier bij aan het neerzetten van dit beloningssysteem.

Deelvragen

1. *Wat maakt dat iemand zich veilig voelt?*

In paragraaf 2.9.1. staat dit beschreven. De zin die ik daar nog even uit wil lichten is de volgende:

“Duidelijk is dat het niet altijd de situatie is die ons bedreigt, maar in veel gevallen onze interpretatie van de situatie.”(Baggerman en Bootsma, 2009)

2. *Wat maakt een school een veilige school?*

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat een veilige school een aantal indicatoren heeft.

- De school heeft een veiligheidsplan.
- De docenten en o.o.p. heeft een positieve verstandshouding en een effectieve manier van communiceren met de leerlingen.
- Leerlingprogramma's die als doel hebben om agressief en gewelddadig gedrag te verminderen. Een voorbeeld daarvan is peermediation.

- Een beleid waarin pestgedrag, agressief en gewelddadig gedrag geregistreerd wordt.
 - Een schone, opgeruimde leeromgeving.
 - Er moet een cultuur heersen waar hoge eisen aan de leerlingen worden gesteld ten aanzien van hun leerhouding.
- (Barton, 2009)

3. *In hoeverre voldoen wij aan de kenmerken van een veilige school?*

Onze school heeft een veiligheidsplan. De school heeft dit onderwerp hoog op de agenda staan. Mijn onderzoek is ook een gedeelte van dit veiligheidsplan, namelijk op het gebied van docenten- en leerlinggedrag en regelgeving. Op school is de benadering van collega's positief en constructief, zowel naar collega's als leerlingen. De gevolgen van mijn praktijkonderzoek maakt dat deze positieve verstandshouding van collega's ten opzichte van leerlingen verbeterd is. Er zijn op school programma's die werken ter voorkoming van dat gedrag. Zo krijgen de leerlingen allemaal sociale vaardigheidstraining en enkele leerlingen uitgebreider. Wij werken op school met peer mediation, waarbij leerlingen andere leerlingen helpen om conflicten op te lossen. Naar een schone leeromgeving is het even zoeken geweest. De lokalen zien er altijd prima uit. De vrije ruimtes zoals de gangen en de aula worden ook steeds netter achtergelaten. Uit mijn onderzoek blijkt dat leerlingen van elkaar zien dat ze meer opruimen. De enquête wijst uit dat ze dit ook doen om een beloningskaartje te krijgen. De leerlingen worden bij ons op school uitgedaagd om zo goed mogelijk te presteren. De inzet is dat leerlingen zoveel mogelijk uit zichzelf halen waarbij de docenten een ondersteunende rol hebben. De leerlingen bij ons werken veel zelfstandig waarbij een erg groot beroep gedaan wordt op hun leerhouding. Dat maakt dit punt ook een belangrijk coach item voor de docenten.

Alle punten die een veilig klimaat op school creëren zijn bij ons aanwezig en daar wordt ook veel aandacht aan besteedt. Daarmee wil ik aangeven dat dit geen stilstaand proces is maar dat dit is iets waar voortdurend aandacht aan wordt besteedt.

4. *Hoe beleven leerlingen, leerkrachten en medewerkers het gedrag op school?*

In de klaslokalen wordt het gedrag als goed ervaren.

De collega's en medewerkers ervaren het gedrag in de vrije ruimtes op school als rommelig. De nieuwe school waar in gewerkt wordt heeft veel open ruimtes en "vlucht"wegen voor leerlingen. Het is erg lastig voor collega's om overzicht te bewaren en leerlingen op een overzichtelijke plek te houden. Dat maakt de controle op

regels lastig. Dit maakt ook dat docenten en medewerkers minder geneigd zijn om ongewenst gedrag te corrigeren. Leerlingen ervaren, zoals uit de enquête blijkt, de open ruimtes als minst veilig. Waar de controle van volwassenen of camera's niet constant aanwezig is, zijn er problemen voor leerlingen. Door een beloningssysteem in te voeren, krijgen leerlingen meer zicht wat er van ze verwacht wordt in de ruimtes. .

5. *Welke wensen hebben zij ten aanzien voor het verbeteren van het gedrag van leerlingen?*

Uit de enquêtes komt naar voren dat er behoefte is aan overleg over de regels en er meer duidelijkheid in de regels komt. Na mijn onderzoek blijkt dat de regels wel duidelijk omschreven staan maar dat ze nog niet bekend zijn. Bij de totstandkoming van dit systeem hoort ook een mentorles waarin de mentoren de regels nogmaals met de leerlingen doornemen en waar leerlingen nogmaals een document krijgen waar de schoolregels in beschreven staan. Dit zou voor een vergroting van de bekendheid van de regels moeten zorgen. "Er moet minstens tien tot twintig keer per jaar met de leerlingen aandacht worden besteed aan de gedragsregels" (Golly en Sprague, 2009). Deze mentorles draagt daar in ieder geval bij. Uit de enquête komt ook naar voren dat 40% van de collega's die de enquête hebben ingevuld bekender is geworden met de regels na invoering van het beloningssysteem.

6. *Hoe kunnen we een stap maken om het gevoel van veiligheid te vergroten?*

De school is op dit moment volop bezig met de veiligheid binnen de school. De school heeft het Nederlands Jeugdinstituut(www.nji.nl) ingeschakeld om uitgebreider in te gaan op de veiligheid. Verder is er nog een dame bezig met onderzoek naar het gedrag van Marokkaanse leerlingen binnen onze school. Dit is een vergelijkbare opdracht als deze, dit komt voort uit een eindopdracht van een studie. Dit onderzoek heeft bijgedragen aan een vergroting van veiligheid binnen onze school. Bij de testgroepen zie je een kleine groei. Er zijn veel collega's die hun relatie met leerlingen beter vinden dan voorheen. Daarbij moet ik wel de noot plaatsen dat de collega's die dit niet ervaren hebben, al hebben aangegeven in de enquête dat ze al een positieve relatie met de leerlingen hadden. Wat ook een leuk gegeven is, is dat de collega's blij worden van de leerlingen die zichtbaar genieten van het krijgen van een kaartje. Het systeem wordt over het algemeen als positief ervaren. Ook geven enkele collega's aan dat ze wat meer tijd nodig hebben om uitspraken te doen over dit systeem. Ongeveer de helft van de leerlingen vertoont beter gedrag om op die manier een kaartje te verdienen. Dit is een mooie uitkomst maar ook wel een verwachte uitkomst. Dit was immers het doel.

Er zijn ook veel leerlingen die aangeven niet beter hun best te doen maar dat al deden voordat het beloningssysteem inging bij ons op school.

Daarnaast kun je ook de conclusie trekken dat als de regels bekender zijn, ze beter worden nageleefd en er ook nog beter wordt gecontroleerd, de veiligheid wordt vergroot. Daarmee sluit de uitkomst aan bij mijn verwachtingen.

5.2 Herkenbare uitkomsten

De school is ook bezig met het belonen van positief gedrag. Alle directie leden hebben het boek Positive Behavior Support (Golly en Sprague, 2009) gelezen en zijn hier zeer enthousiast over. Dit beloningssysteem komt daar vandaan en sluit dus keurig aan bij de preventie van ongewenst gedrag. Hier kunnen we als school nog heel veel in winnen maar de intentie is in ieder geval aanwezig. Wellicht is dit een mooie opstap.

5.3 Uitkomsten waardevol voor docenten

In mijn geval, zijn de uitkomsten belangrijk voor collega's. Zij kunnen zien en teruglezen dat het wel degelijk invloed heeft als goed gedrag beloond wordt. Door dit aan te geven, zien wellicht nog meer collega's de waarde van dit beloningssysteem. Ook directie kan de conclusie trekken dat dit systeem helpt om de bekendheid van de regels te vergroten onder collega's en het naleven ervan verbetert. Ook is de controle op regels beter. Dit systeem is dus aan te raden wanneer dit een probleem is binnen de school.

5.4 Vervolgtraject

Voor het vervolg ga ik de collega's inlichten over de uitkomsten. Daarbij ga ik expliciet vragen of ze meer oog willen hebben voor de leerlingen die het altijd goed doen. Daarnaast wil ik in overleg gaan met de afdelingsleiders over een constructie waarbij we enkele regels per twee weken centraal stellen waar op gelet wordt en waar kaartjes voor uitgedeeld worden. Ook ben ik in overleg met de afdelingsleider van het Praktijkonderwijs om dit beloningssysteem daar in te voeren.

5.5 Reflectie

In dit onderzoek heb ik uitgezocht waar behoefte aan is bij ons op school. In overleg met de directie is het onderwerp veiligheid eruit gekomen. Daarmee wilde ik iets op het gebied van gedrag doen, in het kader van de opleiding gedragsspecialist. Het uiteindelijke product is het beloningssysteem geworden wat bij ons op school nu echt een plekje heeft gekregen. Het

systeem wordt over het algemeen als positief ervaren door alle onderzoeksgroepen. Ik heb met dit systeem getracht ervoor te zorgen dat verschillende aspecten op gedragsgebied verbeterd zouden worden.

Ik heb dit systeem gekozen omdat ik zelf geloof in de positieve inslag ten aanzien van collega's en leerlingen. Het benadrukken van wat we wel willen draagt bij aan duidelijkheid voor leerlingen en collega's. Dit heb ik ook meegekregen uit het oplossingsgerichte werken wat we in de opleiding veelvuldig hebben behandeld. Het letten op wat goed gaat (positieve benadering) en het uitvergroten daarvan (fysieke beloning) moeten er voor zorgen dat leerlingen meer positief gedrag laten zien. Dat is wel iets waar ik voor ben gaan staan als gedragsspecialist. Dat is een ontwikkeling die ik heb doorgemaakt tijdens mijn studie. Met de genoemde visie die ik heb gekregen, heb ik het idee dat ik een andere inslag heb dan de meeste collega's. Ik merk dat vooral in vergaderingen op school. Vaak gaat de aandacht uit naar wat er niet lukt, er wordt nog weinig uitgegaan van de krachten van leerlingen. Nu we op school met de 1-zorgroute bezig zijn, merk ik wel een kleine omslag. Er wordt op school steeds meer gekeken naar wat leerlingen wel kunnen. Ik probeer tijdens de vergaderingen wel mijn rol te spelen door met oplossingsgerichte interventies te. Dit beloningssysteem is wellicht ook een mooi begin om Positive Behavior Support (Golly en Sprague, 2009) in te voeren binnen de school.

Met deze houding kan en wil ik een positieve bijdrage gaan leveren aan het onderwijs bij ons op school. Dit kan ik doen door leerkrachten te ondersteunen op een oplossingsgerichte manier en dit kan ik ook toepassen bij leerlingen. In het onderzoek heb ik vooral gewerkt aan mijn organisatorische competentie. Het neerzetten van dit systeem en wat er allemaal bij komt kijken was voor mij onduidelijk. Daar heb ik nu een goed beeld van gekregen en weet ik wat ik de volgende keer kan verwachten. Ik weet wie ik waarvoor moet benaderen en hoeveel tijd iets kost. De tijd nemen om het goed neer te zetten, is mijn belangrijkste leerpunt daarin. Ik ben ook competentier geworden in de samenwerking met collega's. Ik heb tussendoor tips kunnen geven maar heb me zeer duidelijk opengesteld voor hun reacties tijdens dit project. Door van hun vraag uit te gaan (enquête), heb ik gerichte interventies toe kunnen passen. Ik ervaar mijn verstandhouding met collega's ook als zeer fijn. Zij staan open voor mijn ideeën en ik geef hen zeer zeker de ruimte. Tijdens het reflecteren heb ik als leidraad het boek "Basisprincipes praktijkonderzoek" (Harinck, 2009). Daar heb ik de verschillende stapjes gevolgd om tot een goede reflectie te komen. Hierdoor heb ik mij wel ontwikkeld. Door deze stapjes aan te houden, heb ik een completere reflectie geschreven waar alles instaat wat van belang is voor dit onderzoek

5.6 Aanbevelingen onderzoek

Ik heb het belonen open gehouden. De collega's mogen zelf kiezen waar ze voor belonen. Dat maakt het voor collega's zowel makkelijk als lastig. Ze zijn heel vrij en kunnen dus ingaan op wat ze willen. Om meer duidelijkheid te krijgen, is het handig om per twee weken drie regels centraal te stellen waar op gelet gaat worden. Dan creëer je meer duidelijkheid voor collega's. Leerlingen ervaren dat vooral, zoals ik in hoofdstuk 4 beschreef, de "problematische" leerlingen de kaartjes krijgen. Zij gaan voor de ogen van de docent sociaal wenselijk gedrag vertonen om kaartjes te krijgen. "Goede" leerlingen worden overgeslagen. Het is goed om dit vooraf te weten. Het is wel belangrijk om de goede leerlingen niet te vergeten en ook te belonen.

5.7 Aanbevelingen literatuur

Tijdens dit praktijkonderzoek ben ik in contact gekomen met verschillende literatuur. Daarbij heb ik een boek aangeschaft waar ik weinig aan heb gehad voor dit onderzoek. Het boek "Naar een veilige school" (Donkers, 2008) gaat over het versterken van het zelfregulerend vermogen van leerlingen, professionals en school in omgaan met agressie. Dit gaat over een ander aspect uit het schoolveiligheidsplan. Daarnaast ben ik erg geboeid door het boek "Positive behavior Support; goed gedrag kun je leren!" (Golly en Sprague, 2009). Dit boek beschrijft hoe je op een pedagogisch verantwoorde manier goed gedrag van leerlingen kan ondersteunen. In dit onderzoek heb ik ook gebruik gemaakt van het boek "Leadership strategies for safe schools" (Barton, 2009). Hierin wordt beschreven hoe je een veilige school kunt herkennen en creëren. Ook worden in dit boek indicatoren beschreven van zowel een veilige als onveilige school.

5.8 Slotwoord

Ik heb deze opdracht als zeer plezierig en waardevol ervaren. Ik heb nog nooit een dergelijk concreet plan binnen een school neer kunnen zetten. Door in de praktijk je bijdrage te leveren aan de school, voel je dat je zeker invloed hebt op de gang van zaken binnen de school. Ik ben erg blij dat mijn inzet op school erg gewaardeerd wordt en de terugkoppeling van collega's geeft mij het gevoel dat ik in een betrokken, enthousiaste school werk.

Woord van dank

Bij deze wil ik graag enkele mensen bedanken.

Ten eerste mijn vrouw, voor het begrip dat ik tijd aan deze studie heb moeten besteden. Ook wil ik graag mijn werkgever, de Christelijke Scholengemeenschap Veenendaal, bedanken voor de tijd die ik heb gekregen om deze studie te doen en de flexibele houding ten opzichte van mij. Wanneer ik de tijd nodig had, heb ik dit ook gekregen. Daarnaast de collega's voor de input en feedback die ik heb gekregen. Als laatste wil ik ook het studiegroepje bedanken waarin ik heb gezeten. Met name Sophie, de begeleidend docent, maar ook Thea, Nel en Marloes. Ik heb veel aan jullie gehad!

Jeffrey Terscheget
15 juni 2011

Literatuur

Boeken

Barton, E.A. (2009). *Leadership strategies for safe schools second edition*. California: Corwin.

Boerman, R. (2008). *Ethische uitgangspunten bij praktijkonderzoek*, notitie Fontys OSO Master SEN.

Buschman, D. e.a.(2010). *Tien keer beter!2. Leraren verbeteren hun onderwijspraktijk door onderzoek*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Donkers, G. (2008). *Naar een veilige school*. Uitgeverij Lemma

Golly, A & Sprague, J. (2009). *Positive Behavior Support – Goed gedrag kun je leren! Doelmatige strategieën voor in de school*. Uitgeverij Pica.

Harinck, F. (2009). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Kallenberg, T., Koster, J., Onstenk, J. en W. Scheepsma (2007). *Ontwikkeling door onderzoek. Een handreiking voor leraren*. Utrecht/Zutphen: ThiemeMeulenhoff.

Korthagen, F., Koster, B., Melief, K. en A. Tigchelaar. (2002). *Docenten leren reflecteren*. Soest: Nelissen

Internet

Definitie Veilig

<http://www.vandale.nl/vandale/zoekService.do?selectedDictionary=nn&selectedDictionaryName=Nederlands&searchQuery=veilig>

Baggerman, M. & Bootsma, A. (2009) *Sociale veiligheid. Definitie, analyse en aanpak*. Delfini

http://www.delfini.nl/FilesContent/menu/menu000183/pdf_del_200906_sociale_veiligheid_bureau_delfini.pdf

RMO(raad voor maatschappelijke ontwikkeling) advies 31 (2005)

Sociale veiligheid organiseren; naar herkenbaarheid in publieke ruimte

http://books.google.nl/books?id=phlyWeWytHsC&printsec=frontcover&dq=sociale+veiligheid+organiseren&source=bl&ots=R8jxQ71SRb&sig=oOoi5t3l9z54sn1D1FCTxZ1owl0&hl=nl&ei=nmNMTYzcBJHsOeLR-Bs&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=3&ved=0CCQQ6AEwAg#v=onepage&q&f=false

Commissie Veilig Samenleven

De sociale (on)veiligheid in Tilburg

Een kritische analyse van de problemen en een reeks aanbevelingen voor hun aanpak

Rapporteurs: C.Finaut, I. Zaat

Wikipedia veiligheid

http://nl.wikipedia.org/wiki/Sociale_veiligheid

Veiligheidsplan sociale schoolveiligheid

<http://www.schoolenveiligheid.nl/aps/School+en+Veiligheid/veiligheid+en+beleid/Algemeen/Veiligheidsplannen/veiligheidsplan+sociale+schoolveiligheid.htm>

Veiligheidsplan verplicht!

<http://www.schoolenveiligheid.nl/NR/rdonlyres/E24FDDEC-CEE0-4358-9994-F7259B84004C/0/InfobladveiligheidsplanVO.PDF>

Een veilige school

<http://www.ouders.net/school-en-thuis/onderwijsthemas-/150-een-veilige-school-.html>

Schoolveiligheidsplan CSV

Samengesteld door Tineke Roos

Bijlage 1

Uitgebreide regels op “het Perron”

In- en uitgangen

Onderbouw: zij-ingang. Bovenbouw en ROC: achteringang.

Looproutes

Er wordt gebruik gemaakt van de trappen en gangen die bij je eigen afdeling horen.

Jassen en petjes

In de onderwijsruimtes mogen geen jassen en petjes worden gedragen. Deze kun je opbergen in de garderobe en in je kluisje. Buiten de onderwijsruimtes mag dat wel, maar je gezicht moet wel goed herkenbaar zijn. Dit laatste geldt ook voor het dragen van capuchons.

Aanwezig

Voor CSV-leerlingen geldt dat zij 15 minuten voor aanvang van hun eerste les op school mogen zijn. Aan het eind van hun lesdag mogen zij nog 15 minuten na de laatste les aanwezig zijn op school.

Te laat

Leerlingen die te laat komen worden door de docent genoteerd. De volgende ochtend moeten zij zich vroeg op het meldpunt melden.

Uit de les gestuurd

Als je uit de les gestuurd bent, ga dan met je gele kaart naar het meldpunt. Je gaat aan een opdracht werken en aan het eind van de les ga je naar je docent om het probleem op te lossen.

Pauze In de pauze kun je naar het pauzeplein binnen of buiten gaan. Voor leerlingen van de CSV geldt: Je mag het schoolterrein niet verlaten. Voor ROC-studenten is de pauzeruimte binnen naast de collegezaal.

Roken

Binnen en op de pauzepleinen buiten mag niet worden gerookt. Roken is alleen toegestaan voor leerlingen/studenten van 16 jaar en ouder en alleen op een gedeelte van het terrein dat daarvoor is bestemd; onder de punt van het gebouw naast de fietsenstalling van de bovenbouw en het ROC.

Eten en drinken

Eten en drinken mag je alleen in de pauzeruimtes, op de tribune en op de pleinen buiten. Dus niet in de onderwijsruimten, de gangen en op de trappen.

Afval

Wij moeten er met elkaar voor zorgen dat Het Perron schoon blijft, dus gooi je afval, zowel binnen als buiten, in de daarvoor bestemde bakken.

Ziek en bezoek huisarts, tandarts e.d. en bijzonder verlof

CSV Als je ziek bent moet je ouder/verzorger dat voor 08.30 uur melden. Telefoon (0318) 50 96 00. Als je weer op school komt, ga je eerst naar het meldpunt om te vertellen dat je er weer bent. Word je ziek tijdens de les, dan ga je naar het meldpunt. We bellen naar huis en je krijgt een briefje van ons mee. Probeer bezoek aan bijvoorbeeld huisarts, tandarts of orthodontist zoveel mogelijk buiten schooltijd te plannen. Als het echt niet anders kan, moet je ouder/verzorger dit telefonisch melden bij het meldpunt. Voor bijzonder verlof, bijvoorbeeld in verband met familieomstandigheden, moet je ouder/verzorger een schriftelijke aanvraag doen bij de afdelingsleider.

ROC A12 Bij ziekte dien je je (minderjarigen via hun ouders/verzorgers) voor 08.45 uur af te melden, telefoon (0318) 49 50 60. Na betermelding neem je een witte kaart mee (minderjarigen laten deze ondertekenen door hun ouders/verzorgers). Probeer bezoek aan bijvoorbeeld huisarts, tandarts of orthodontist zoveel mogelijk buiten schooltijd te plannen. Verlof hiervoor alsmede bijzonder verlof i.v.m. familieomstandigheden kun je aanvragen door minimaal 2 dagen van te voren een blauwe kaart in te vullen (voor minderjarigen dient altijd een ouder/verzorger te ondertekenen) en in te leveren bij je studieloopbaanbegeleider.

Mobieltje, iPod en andere geluids-/beeldragers

Een mobiele telefoon mag je bij je hebben, maar in onderwijsruimtes moet die op stil staan en mag je niet bellen of sms'en. Muziek luisteren mag in de pauze, maar wel met een headset. Het is niet toegestaan te filmen of te fotograferen.

Laptops

Houd je aan de Vet Veilige ICT-code van de school. Deze ICT-code wordt aan het begin van het schooljaar op de website en de ELO (dit geldt voor leerlingen van CSV) gepubliceerd.

Lift

Er mag alleen met een liftpasje gebruik worden gemaakt van de lift.

Bijlage 2

Enquête veiligheid “het Perron”

Leerlingen

1. Ik voel me op “het Perron” veilig!

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 1a en 1b, bij antwoord “ja” ga door met vraag 2.

1a. Op welke plek op “het Perron” zou je je graag beter/veiliger willen voelen?

.....

1b. Wat zou daar voor nodig zijn?

.....

2. Ik vind de regels op “het Perron” duidelijk.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 2a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 3.

2a. Hoe zou dat verbeterd kunnen worden?

.....

3. Iedereen op “het Perron” houdt zich aan de regels.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 3a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 4.

3a. Welke regels worden er dan voornamelijk overtreden?

.....

4. Docenten, conciërges en beveiligers letten goed op dat iedereen zich aan de regels houdt.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

5. Ik voel me veiliger op school doordat er beveiligers rondlopen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

6. Als deze maatregelen/afspraken/regels etc. er op “het Perron” zouden zijn, zou ik me veiliger voelen (je mag dus zelfbedachte regels opschrijven).

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

Bijlage 3

Enquête veiligheid “het Perron”

Docenten/O.O.P

1. Ik voel me op “het Perron” veilig!

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 1a en 1b, bij antwoord “ja” ga door met vraag 2.

1a. Op welke plek op “het Perron” zou je je graag beter/veiliger willen voelen?

.....

1b. Wat zou daar voor nodig zijn?

.....

2. Ik vind de regels op “het Perron” duidelijk voor iedereen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 2a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 3.

2a. Hoe zou dat verbeterd kunnen worden?

.....

3. De regels op “het Perron” worden goed nageleefd door iedereen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 3a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 4.

3a. Welke regels worden er dan voornamelijk overtreden?

.....

4. De controle op de regels wordt consequent uitgevoerd door docenten, oop’ers en beveiligers .

- ☐ Ja
- ☐ Nee

5. Ik voel me veiliger op school doordat er beveiligers rondlopen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

6. Als deze maatregelen/afspraken/regels etc. op “het Perron” van kracht zouden zijn, zou ik me veiliger voelen (je mag dus zelf invullen):

1.....

.....

2.....

.....

3.....

.....

Bijlage 4

Uitkomst enquête leerlingen

1. Ik voel me op “het Perron” veilig!

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 1a en 1b, bij antwoord “ja” ga door met vraag 2.

1a. Op welke plek op “het Perron” zou je je graag beter/veiliger willen voelen?

1b. Wat zou daar voor nodig zijn?

Aantal “ja”: 256 leerlingen

Aantal “nee”: 52 leerlingen

In de onderbouw voelt 83,1% van de leerlingen zich veilig.

In de onderbouw voelt 16,9% van de leerlingen zich onveilig.

Op welke plek op “het Perron” zou je je graag beter/veiliger voelen?

De vervolgvraag is gericht op het verbeteren van de situatie:

De plekken waar leerlingen die zich niet veilig voelen, zich graag veiliger zouden voelen, zijn de aula, de trap, de gangen (hier staan ook de kluisjes), het toilet en plein. De overgrote groep van “onveilige” leerlingen geeft aan dat ze zich nergens veilige voelen.

Wat zou daar voor nodig zijn?

Top drie:

1. Meer toezicht in de vorm van mensen (beveiliging, docenten).
2. Plaatsen van camera's.
3. Meer straffen.

2. Ik vind de regels op “het Perron” duidelijk.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 2a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 3.

2a. Hoe zou dat verbeterd kunnen worden?

Aantal “ja”: 243 leerlingen

Aantal “nee”: 65 leerlingen

In de onderbouw zijn voor 78,9 % van de leerlingen de regels duidelijk.

In de onderbouw zijn voor 21,1% van de leerlingen de regels niet duidelijk.

Hoe zou dat verbeterd kunnen worden?

Top drie:

1. Regels ophangen in de klas en aula.
2. Regels doornemen met de klas.
3. Een papier uitdelen met de regels erop aan de leerlingen.

3. Iedereen op “het Perron” houdt zich aan de regels.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 3a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 4.

3a. Welke regels worden er dan voornamelijk overtreden?

Aantal “ja”: 34

Aantal “nee”: 274

In de onderbouw vindt 11 % van de leerlingen dat iedereen zich aan de regels houdt.

In de onderbouw vindt 89% van de leerlingen dat niet iedereen zich aan de regels houdt.

Welke regels worden er dan voornamelijk overtreden?

Top drie:

1. Eten, stoeien en schreeuwen in de gangen.
2. Afval wordt niet in de vuilnisbak gedeponeerd.
3. Roken door leerlingen onder de 16 jaar en waar dat niet toegestaan is.

4. Docenten, conciërges en beveiligers letten goed op dat iedereen zich aan de regels houdt.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 202

Aantal “nee”: 106

In de onderbouw vindt 65,6 % van de leerlingen dat er goed op regels gecontroleerd wordt.

In de onderbouw vindt 34,4% van de leerlingen er niet goed op regels gecontroleerd wordt.

5. Ik voel me veiliger op school doordat er beveiligers rondlopen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 174

Aantal “nee”: 134

In de onderbouw voelt 56,5 % van de leerlingen zich veiliger door de aanwezigheid van beveiligers.

In de onderbouw voelt 43,5% van de leerlingen zich veiliger door de aanwezigheid van beveiligers.

6. Als deze maatregelen/afspraken/regels etc. er op “het Perron” zouden zijn, zou ik me veiliger voelen (je mag dus zelfbedachte regels opschrijven).

Van de 308 leerlingen die de enquête hebben ingevuld, hebben 127 leerlingen nagedacht over wat er verbeterd zou kunnen worden.

De overige 181 leerlingen hebben bij deze vraag niets ingevuld

Top 3:

1. Meer en beter toezicht(in de vorm van meer camera's, meer beveiligers maar beveiligers moeten ook beter opletten).
2. Consequenties bij ongewenst gedrag(heel veel leerlingen geven “harder aanpakken” aan).

3. Niet meer in de gangen hangen en bij de kluisjes. Niet meer schreeuwen op deze plekken. Leerlingen ervaren hier weinig toezicht.

Een enkeling geeft onderstaande ook aan:

Afspraken in je weekrapport zetten, 3^e en 4^e klassers op eigen pauzeplein, meer toezicht buiten, pasje bij binnenkomst tonen, tegenspraak bestraffen, bewaking meer verdelen over de school, alle regels bestaan al maar worden overtreden, mobiel alleen voor nood, bij pauze en uitval alleen in de aula zitten.

Bijlage 5

Uitkomst enquête docenten/o.o.p.

1. Ik voel me op “het Perron” veilig!

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 1a en 1b, bij antwoord “ja” ga door met vraag 2.

1a. Op welke plek op “het Perron” zou je je graag beter/veiliger willen voelen?

1b. Wat zou daar voor nodig zijn?

Met deze vraag ben ik de enquête begonnen.

Aantal “ja”: 19

Aantal “nee”: 6

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 76% zich veilig.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 24% zich onveilig.

Op welke plek op “het Perron” zou je je graag beter/veiliger willen voelen?

Van alle onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld en zich niet veilig voelen, zou 1 collega zich veiliger willen voelen bij de toegangsdeur, 2 bij de fietsenstalling en de gangen van de onderbouw op de begane grond. 2 collega's zouden zich graag veiliger voelen in eigen lokaal, 's avonds op het parkeerterrein en bij de lift. 1 collega voelt zich alleen veilig in het lokaal.

De last wordt met name veroorzaakt door leerlingen die niets op die plek te zoeken hebben en zich niet makkelijk weg laten sturen. Zij volgen instructie van het personeel niet op.

Wat zou daar voor nodig zijn?

- Leerlingen tijdens de pauzes en lessen niet in de gangen en meer toezicht hierop.
- Ramen afplakken.
- Parkeerterrein: verlichting 's avonds
Lokaal: meer afsluiten, leerlingen maken met elkaar contact en er staat geregeld iemand in het lokaal die daar niet hoort.
- Tijdens pauze meer beveiliging buiten en in de gang.
- Toegangspoortjes om de school in te komen.
- Duidelijke regels en meer regels. De leerlingen zijn te vrij.
Dit is goed te merken in hun houding naar docenten en elkaar

2. Ik vind de regels op “het Perron” duidelijk voor iedereen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord “nee” ga door met vraag 2a, bij antwoord “ja” ga door met vraag 3.

2a. Hoe zou dat verbeterd kunnen worden?

Aantal “ja”: 1

Aantal “nee”: 24

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 4% de regels duidelijk.
Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 96% de regels onduidelijk.

Hoe zou dat verbeterd kunnen worden?

Top 3:

1. Er is veel behoefte om regels in het team te bespreken en met elkaar een leefbaar klimaat te maken. Zo worden het regels van ons allemaal.
2. De regels moeten meer onder de aandacht gebracht worden (doornemen als mentor en ophangen in de school).
3. Sancties duidelijk maken aan leerlingen. Leerlingen zijn eerder geneigd om moeite te doen om de regels te weten.

3. De regels op "het Perron" worden goed nageleefd door iedereen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Bij antwoord "nee" ga door met vraag 3a, bij antwoord "ja" ga door met vraag 4.

3a. Welke regels worden er dan voornamelijk overtreden?

Aantal "ja": 0

Aantal "weet ik niet": 3

Aantal "nee": 22

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 88% dat de regels niet goed worden nageleefd.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, heeft 12% hier geen zicht op.

Welke regels worden er dan voornamelijk overtreden?

Top 3:

1. Leerlingen zijn op plekken waar ze niet hoeven/mogen zijn. Er is hiervoor meer duidelijkheid nodig.
2. Eten en drinken in de gangen is niet toegestaan. Dit gebeurt heel vaak.
3. Roken op plekken waar dit niet is toegestaan.

Verder wordt verkeerd gebruik van mobiele telefoons genoemd, veel leerlingen gebruiken de verkeerde ingang en etensresten en pakjes e.d. worden niet opgeruimd. Ook zien we dat leerlingen onder de 16 jaar op het rookplein staan te roken. Veel leerlingen blijven ook langer dan een kwartier na hun laatste les op school. Ook vragen enkele docenten zich af welke regels er niet worden overtreden.

Zoals ook leerlingen dit vaak doen, zie je ook dat docenten de vraag niet goed lezen. Ik heb veel antwoorden gekregen waarin gesproken wordt over welke regels er eigenlijk zouden moeten gelden. Dit is voor mij een teken dat docenten een aantal regels willen toevoegen of aanpassen. Zo hebben wij een regel op school dat petjes in onderwijsruimten af moeten. Verder mogen leerlingen ze op houden. Veel docenten vinden petten in de school ongepast, net als mobiele telefoons. Ook geven docenten aan dat de regels dan makkelijker te hanteren en controleren zijn.

4. De controle op de regels wordt consequent uitgevoerd door docenten, oop'ers en beveiligers .

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal "ja": 3

Aantal "geen zicht op": 4

Aantal "nee": 18

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 12% dat controle op regels consequent wordt uitgevoerd.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, heeft 16% hier geen zicht op.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 72% dat controle op regels niet consequent wordt uitgevoerd.

5. Ik voel me veiliger op school doordat er beveiligers rondlopen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal "ja": 7

Aantal "weet ik niet": 2

Aantal "nee": 16

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 28% zich veiliger doordat er beveiligers in de school rondlopen.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, heeft 8% "weet ik niet" ingevuld.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 64% zich niet veiliger doordat er beveiligers rondlopen.

6. Als deze maatregelen/afspraken/regels etc. op "het Perron" van kracht zouden zijn, zou ik me veiliger voelen (je mag dus zelf invullen):

Top drie:

1. Betere controle op regels en consequent aanspreken door alle collega's.
2. Meer controle bij in- en uitgang de hele dag.
3. De sancties moeten duidelijk zijn voor leerlingen. Ook moeten ze voor iedereen hetzelfde zijn.

Bijlage 6

Veiligheidsplan

Hieronder staat waar dit plan aan moet voldoen:

- - Calamiteitenplan
- - Agressie/geweld
- - Wapens op school
- - Pesten/pestprotocol
- - Discriminatie
- - Seksuele intimidatie
- - Contactpersoon
- - Vertrouwenspersoon
- - Gedragsregels/sancties voor gedrag op school, op het plein, in de gymzaal, buitenschools, internet, gsm
- - Communicatie met ouders
- - Veiligheidsenquête
- - Incidentenregistratie/incidentenmeldpunt
- - Klachtenregeling
- - Klachtencommissie
- - Rehabilitatie
- - Sociale competenties/sociaal emotionele ontwikkeling
- - Functioneringsgesprekken personeel waarbij gevraagd wordt naar veiligheidsbeleving
- - Netwerk jeugdzorg
- - Privacy reglement voor leerlingen en personeel
- - Convenant politie

Bijlage 7

Conclusies/aanbevelingen t.a.v. het schoolveiligheidsplan

Van de 35 verplichte aspecten zijn er 24 geïmplementeerd (al dan niet volledig gedocumenteerd). 2 aspecten kunnen direct op eenvoudige wijze worden toegevoegd.

Bij 5 aspecten is implementatie niet in de documenten te herleiden, hoewel in de checklist is aangegeven dat dit wel het geval is.

5 aspecten zijn mede afhankelijk van de verhuizing naar de nieuwbouw.

40 aspecten die als wenselijk zijn bestempeld zijn bijna allemaal gerealiseerd. Met een kleine verbeterslag kunnen deze volledig worden geïntegreerd in het Schoolveiligheidsplan. Veiligheid voor de medewerkers van het personeel is wat achtergebleven bij de beschrijving van procedures e.d. Mogelijk dat bij P&O meer zaken bekend zijn dan blijkt uit de ter beschikking gestelde documenten.

Van belang is natuurlijk of er daadwerkelijk gewerkt wordt zoals men dit voor ogen had bij het bepalen van het beleid en het maken van afspraken met derden. Wordt er periodiek geëvalueerd en komen er dan verbeterpunten naar voren. Door de inzage in de documenten blijkt dat niet altijd de meest recente informatie beschikbaar is. In de verslaglegging is dit aangegeven. Hierbij speelt de komende verhuizing naar de nieuwbouw Het Perron natuurlijk ook een rol. Een goed moment om alle zaken opnieuw zorgvuldig te bekijken; waarom willen/doen we dit eigenlijk en voor wie.

Bij de uitwerking van het Schoolveiligheidsplan is het aan te bevelen een 'afsprakencyclus' vast te stellen (Plan-Do-Act-Check). Dit zal de kwaliteit van alle onderdelen die de CSV onder schoolveiligheid zal plaatsen ten goede komen.

Tevens kan dan worden gekeken hoe stappenplannen, toetsing, evaluatie en herziening van veiligheid worden ingepast in het 'Schoolveiligheidssysteem'.

Het aanwijzen van een verantwoordelijke met de taak Schoolveiligheidsplan, die e.e.a. coördineert, kan een hulpmiddel zijn. Wellicht een uitbreiding van taken van de faciliterend manager.

Mogelijk kunnen ook 'Aspect eigenaren' worden benoemd met de verantwoordelijkheid voor delen van het Schoolveiligheidsplan.

Op de website en de intranetsite kan het Schoolveiligheidsplan worden opgenomen. Bij de uitwerking van het plan kan rekening worden gehouden met informatie bestemd voor internen (medewerkers) en externen (leerlingen/ouders/derden).

Een plan van aanpak voor de ontwikkeling van het Schoolveiligheidsplan, zodat de afbakening voor iedereen duidelijk is, kan een hulpmiddel zijn. (Doel, doelgroep, inhoud, producten, start- en einddatum, middelen, projectleider en -medewerkers.)

Bijlage 8

Powerpoint presentatie voor collega's

Veiligheid op "het Perron" Onderbouw

Deze bijeenkomst

- Waarom dit onderzoek?
- Uitkomsten ingevulde enquêtes
 - collega's
 - leerlingen
- Voorstel voor verbetering

Waarom dit onderzoek?

- Aanleiding: onderzoek voor mijn opleiding tot “gedragsspecialist”.
- In overleg met directie gekomen tot onderzoek naar veiligheid binnen de school.
- Onderzoek is beperkt tot de onderbouw.

Uitkomst enquêtes collega's

- 25 collega's hebben deze ingevuld
- Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 76% zich veilig, 24% niet.

Waarom onveilig?

- Vooral leerlingen die op plekken zijn waar ze niet horen te zijn, leveren problemen op. Door open structuur van de school kunnen ze eenvoudig contact met andere leerlingen maken. Deze ken je vaak niet en laten zich soms moeilijk aanspreken/corrigeren.
- In de gangen en op de trappen is het ongeorganiseerd en chaotisch. Daarnaast mist toezicht op deze plekken tijdens leswisselingen.
- We weten niet altijd welke leerlingen(evt. niet leerlingen) er binnen de school zijn.

Uitkomst enquêtes collega's

- Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 4% de regels duidelijk, 96% niet.

Behoefte van collega's:

- Bijeenkomsten in leerjaar teams om hierover te spreken.
- Meer onder de aandacht brengen van de regels bij de leerlingen.

Uitkomst enquêtes collega's

- Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 88% dat de regels niet goed worden nageleefd, 12% heeft hier geen zicht op.

Welke regels worden voornamelijk overtreden?

- Leerlingen zijn op plekken waar ze niet hoeven/mogen zijn.
- Eten en drinken in de gangen is niet toegestaan.
- Roken op plekken waar dit niet is toegestaan.

Uitkomst enquêtes collega's

- Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 12% dat controle op regels consequent wordt uitgevoerd, 16% heeft hier geen zicht op en 72% vindt dat controle op regels niet consequent wordt uitgevoerd.

Uitkomst enquêtes collega's

- Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 28% zich veiliger doordat er beveiligers in de school rondlopen. 8% heeft "weet ik niet" ingevuld en 64% voelt zich niet veiliger doordat er beveiligers rondlopen.

Uitkomst enquêtes collega's

- **Als deze maatregelen/afspraken/regels etc. op "het Perron" van kracht zouden zijn, zou ik me veiliger voelen.**
 - Betere controle op regels en consequent aanspreken door alle collega's.
 - Meer controle bij in- en uitgang de hele dag.
 - De sancties moeten duidelijk zijn voor leerlingen.

Uitkomst enquêtes leerlingen

- 308 leerlingen hebben de enquête ingevuld.
- In de onderbouw voelt 83,1% van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld zich veilig, 16,9% van de leerlingen voelt zich onveilig.
- De plekken waar leerlingen die zich niet veilig voelen, zich graag veiliger zouden voelen zijn: de aula, de trap, de gangen, de toilet en het plein. De overgrote groep van "onveilige" leerlingen geeft aan dat ze zich nergens veilige voelen.
- Dit zou volgens leerlingen verbeterd kunnen worden door:
 - meer toezicht in de vorm van mensen (beveiliging, docenten). Daarbij ook ingrijpen/corrigeren.
 - plaatsen van camera's.

Uitkomst enquêtes leerlingen

- In de onderbouw zijn voor 78,9 % van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld, de regels duidelijk. Voor 21,1% van de leerlingen zijn de regels niet duidelijk.
- Ter verbetering daarvan volgens leerlingen:
 - Regels ophangen in de klas en aula.
 - Regels doornemen met de klas.
 - Een papier uitdelen met de regels erop aan de leerlingen.

Uitkomst enquêtes leerlingen

- In de onderbouw vindt 11 % van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld dat iedereen zich aan de regels houdt. 89% vindt dat niet iedereen zich aan de regels houdt.
- **Welke regels worden voornamelijk overtreden?**
 - Eten, stoeien en schreeuwen in de gangen.
 - Afval wordt niet in de vuilnisbak gedeponneerd.
 - Roken door leerlingen onder de 16 jaar en waar dat niet toegestaan is.

Uitkomst enquêtes leerlingen

- In de onderbouw vindt 65,6 % van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld dat er goed op regels gecontroleerd wordt, 34,4% vindt dat er niet goed op regels gecontroleerd wordt.

Uitkomst enquêtes leerlingen

- In de onderbouw voelt 56,5 % van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld zich veiliger door de aanwezigheid van beveiligers, voelt 43,5% zich niet veiliger door de aanwezigheid van beveiligers.

Uitkomst enquêtes leerlingen

- **Als deze maatregelen/afspraken/regels etc. er op “het Perron” zouden zijn, zou ik me veiliger voelen (je mag dus zelfbedachte regels opschrijven).** (van de 308 leerlingen die de enquête hebben ingevuld, hebben 127 leerlingen nagedacht over wat er verbeterd zou kunnen worden.)
- Meer en beter toezicht(in de vorm van meer camera's, meer beveiligers).
- Consequenties bij ongewenst gedrag(heel veel leerlingen geven “harder aanpakken” aan).
- Niet meer in de gangen hangen en bij de kluisjes. Niet meer schreeuwen op deze plekken. Leerlingen ervaren hier weinig toezicht.

Voorstel voor verbetering

- 4 hoofdregels met korte toelichting op A-3 formaat op verschillende plekken in de school ophangen zodat deze zichtbaar worden voor leerlingen.
- A-4tje voor leerlingen met de specifiekere regels (zie Spoorboekje) die ze achter in hun weekrapportje kunnen plakken.
- Goed gedrag zichtbaar belonen.

Regels op Het Perron

Respecteer elkaar

Houd je aan afspraken, wees beleefd, niet pesten of ruzie maken, van elkaars spullen afblijven, niet discrimineren.

Respecteer jezelf

Op tijd komen, geen grof taalgebruik, geen gebruik van drugs, wapens of alcohol, niet spijbelen.

Respecteer je omgeving

We doen moeite om het gebouw, zowel binnen als buiten, samen schoon te houden en we maken niets kapot.

Wees vriendelijk voor elkaar

Help elkaar, wees vriendelijk en gastvrij.

- **In- en uitgangen**
Onderbouw: zijingang Bovenbouw en ROC: achteringang
- **Looproutes**
Er wordt gebruik gemaakt van de trappen en gangen die bij je eigen afdeling horen.
- **Jassen en petjes**
In de onderwijsruimtes mogen geen jassen en petjes worden gedragen. Deze kun je opbergen in de garderobe en in je kluisje. Buiten de onderwijsruimtes mag dat wel, maar je gezicht moet wel goed herkenbaar zijn. Dit laatste geldt ook voor het dragen van capuchons.
- **Aanwezig**
Voor CSV-leerlingen geldt dat zij 15 minuten voor aanvang van hun eerste les op school mogen zijn. Aan het eind van hun lesdag mogen zij nog 15 minuten na de laatste les aanwezig zijn op school.
- **Telaat**
Leerlingen die te laat komen worden door de docent genoteerd. De volgende ochtend moeten zij zich vroeg op het meldpunt melden.
- **Uit de les gestuurd**
Als je uit de les gestuurd bent, ga dan met je gele kaart naar het meldpunt. Je gaat aan een opdracht werken en aan het eind van de les ga je naar je docent om het probleem op te lossen.
- **Pauze**
In de pauze kun je naar het pauzeplein binnen of buiten gaan. Voor leerlingen van de CSV geldt: Je mag het schoolterrein niet verlaten. Voor ROC-studenten is de pauzeruimte binnen naast de collegezaal.
- **Roken**
Binnen en op de pauzepleinen buiten mag niet worden gerookt. Roken is alleen toegestaan voor leerlingen/studenten van 16 jaar en ouder en alleen op een gedeelte van het terrein dat daarvoor is bestemd, onder de punt van het gebouw naast de fietsenstalling van de bovenbouw en het ROC.
- **Eten en drinken**
Eten en drinken mag je alleen in de pauzeruimte, op de tribune en op de pleinen buiten. Dus niet in de onderwijsruimtes, de gangen en op de trappen.
- **Afval**
Wij moeten er met elkaar voor zorgen dat Het Perron schoon blijft, dus gooi je afval, zowel binnen als buiten, in de daarvoor bestemde bakken.
- **Ziek en bezoek huisarts, tandarts e.d. en bijzonder verlof**
CSV Als je ziek bent moet je ouder/verzorger dat voor 08.30 uur melden. Telefoon (0318) 50 96 00. Als je weer op school komt, ga je eerst naar het meldpunt om te vertellen dat je er weer bent. Word je ziek tijdens de les, dan ga je naar het meldpunt. We bellen naar huis en je krijgt een briefje van ons mee. Probeer bezoek aan bijvoorbeeld huisarts, tandarts of orthodontist zoveel mogelijk buiten schooltijd te plannen. Als het echt niet anders kan, moet je ouder/verzorger dit telefonisch melden bij het meldpunt. Voor bijzonder verlof, bijvoorbeeld in verband met familieomstandigheden, moet je ouder/verzorger een schriftelijke aanvraag doen bij de afdelingsleider.
ROC A12 Bij ziekte dien je je (minderjarige) van hun ouders/verzorgers voor 08.45 uur af te melden, telefoon (0318) 49 50 60. Na betermelding neem je een witte kaart mee (minderjarige laten deze ondertekenen door hun ouders/verzorgers). Probeer bezoek aan bijvoorbeeld huisarts, tandarts of orthodontist zoveel mogelijk buiten schooltijd te plannen. Verlof hiervoor alsmede bijzonder verlof v.m. familieomstandigheden kun je aanvragen door minimaal 2 dagen van te voren een blauwe kaart in te vullen (voor minderjarige dient altijd een ouder/verzorger te ondertekenen) en in te leveren bij je studieloopbaanbegeleider.
- **Mobieltelefoon, iPod en andere geluids-/beelddragende apparaten**
Een mobiele telefoon mag je bij je hebben, maar in onderwijsruimtes moet die op stil staan en mag je niet bellen of sms'en. Muziek luisteren mag in de pauze, maar wel met een headset. Het is niet toegestaan te filmen of te fotograferen.
- **Laptops**
Houd je aan de Veilige ICT-code van de school. Deze ICT-code wordt aan het begin van het schooljaar op de website en de ELO (dit geldt voor leerlingen van CSV) gepubliceerd.
- **Lift**
Er mag alleen met een liftpasje gebruik worden gemaakt van de lift.
- **Fietsenstalling en Parkeerplaatsen**
Fietsen en auto's worden geplaatst op de daartoe aangewezen plaatsen.

Goed gedrag zichtbaar belonen

Waarom?

- Extra stimulans voor leerlingen om het goed te doen.
- Verbetering contact tussen docent en leerling.
- Door aandacht te besteden aan gedrag dat je wilt zien, hou je dit gedrag in stand of wordt het verbeterd. Door er geen aandacht aan te besteden, ontstaat uitdoving.
- Als leerlingen van elkaar zien dat ze beloond worden, kan dit voor een sneeuwbal effect zorgen.
- Vanuit een andere (positieve) invalshoek tot gedragsverbetering komen.

Dit wil niet zeggen dat ongewenst gedrag door de vingers moet worden gezien!

Hoe?

- Elke collega krijgt 30 beloningskaartjes op naam.
- Deze kun je uitdelen als jij positief gedrag ziet en dit op deze wijze wil belonen.
- Leerlingen kunnen, als ze 3 kaartjes hebben verzameld, de kaartjes aan het begin van een pauze inleveren bij de conciërge. Daar krijgen ze wat eten of drinken voor terug. (cola, fanta, mars of twix). Suggesties andere beloning?

Ik respecteer mezelf Ik respecteer mijn omgeving

Meneer Terscheget

Ik respecteer anderen Ik ben vriendelijk voor anderen

Wat is goed/gewenst gedrag?

Iedereen kan zelf bepalen wat hij/zij een beloningskaartje waard vindt.

Let vooral op gedrag wat normaal lijkt maar wat je wel graag wil zien.

Voorbeelden:

- een leerling staat in de pauze op van zijn stoel om iets in de prullenbak te gooien.
- een leerling die mij of andere leerlingen helpt.
- een leerling die iets aardigs tegen een medeleerling zegt.

Introductie

- Deze bijeenkomst
- Mentorles ter introductie van dit systeem (*Er staat binnenkort een les om dit principe te introduceren bij de leerlingen. Deze kun je vinden bij de Sova-lessen*).
- Stukje in de nieuwsbrief en CSView ter aankondiging.
- Mail naar alle leerlingen en collega's onderbouw ter herinnering.
- Ophangen van beloningskaarten op A-4 formaat op verschillende plekken in de school.
- 28 maart starten tot aan de zomervakantie. Dit is ongeveer 62 werkdagen voor de zomervakantie. 1 Kaartje per 2 dagen.
- Kaartjes komen in jullie postvakken te liggen.
- Maandag 25-29 april tussentijdse enquête.
Op welke manier krijg ik er veel terug? Tips?

Bedankt!

- Voor jullie aandacht.
- Alvast voor jullie medewerking.
- Alvast voor de tips en verbeterpunten die jullie onderweg tegen gaan komen.

Bijlage 9

Tussenevaluatie

Docenten/O.O.P

1. Ik voel me veilig op “het Perron”
 - ☐ ja
 - ☐ nee
2. Ik ben bekender geworden met de regels.
 - ☐ Ja
 - ☐ nee
3. De regels op “het Perron” worden nu beter nageleefd door iedereen.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
4. De controle op de regels is nu beter.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
5. Het gebruik van beloningskaartjes zorgt voor beter gedrag van leerlingen.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
6. Ik let nu over het algemeen beter op gedrag van leerlingen.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
7. Ik vind mijn relatie met leerlingen positiever geworden.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
8. Hoe ervaar je dit beloningssysteem over het algemeen?
 - ☐ Positief
 - ☐ Draagt niets bij
 - ☐ Als last
9. Het meeste positieve aan dit systeem vind ik:
.....
10. Het systeem zou beter werken als:
.....

Bijlage 10

Tussenevaluatie

Leerlingen

1. Ik voel me veilig op “het Perron”.
 - ☐ ja
 - ☐ nee
2. Ik weet de regels op “het Perron”.
 - ☐ Ja
 - ☐ nee
3. Iedereen op “het Perron” houdt zich aan de regels.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
4. De docenten en beveiligers letten goed op of iedereen zich aan de regels houdt.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
5. Ik vind het leuk om een beloningskaartje te krijgen.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
6. Ik doe nu beter mijn best om goed gedrag te laten zien.
 - ☐ Ja
 - ☐ Nee
7. Hoeveel kaartjes heb je al?
 - ☐ 0
 - ☐ 1
 - ☐ 2
 - ☐ 3 of meer
8. Wat vind je van dit kaartjessysteem?
 - ☐ Leuk
 - ☐ Niet nodig
 - ☐ Stom
9. Het leukste aan dit kaartjessysteem vind ik:
.....
10. Ik zou het kaartjessysteem leuker/beter vinden als:
.....

Bijlage 11

A3 formaat ophangregels in de school

Regels op Het Perron

Respecteer elkaar

Houd je aan afspraken, wees beleefd, niet pesten of ruzie maken, van elkaars spullen afblijven, niet discrimineren.

Respecteer jezelf

Op tijd komen, geen grof taalgebruik, geen gebruik van drugs, wapens of alcohol, niet spijbelen.

Respecteer je omgeving

We doen moeite om het gebouw, zowel binnen als buiten, samen schoon te houden en we maken niets kapot.

Wees vriendelijk voor elkaar

Help elkaar, wees vriendelijk en gastvrij.

Bijlage 12
Aankondigings A4-tje

**Wil je een blikje Cola, Fanta, een Mars of een
Twix verdienen?**

Vanaf maandag 28 maart kan dat!

Ik respecteer mezelf Ik respecteer mijn omgeving

Ik respecteer anderen Ik ben vriendelijk voor anderen

**Scoor 3 van deze kaartjes en lever ze in bij
één van de conciërges: meneer van Ginkel of
meneer de Nooij!**

Bijlage 13

Regels voor leerlingen

In- en uitgangen

Onderbouw: zij-ingang Bovenbouw en ROC: achteringang

Looproutes

Er wordt gebruik gemaakt van de trappen en gangen die bij je eigen afdeling horen.

Jassen en petjes

In de onderwijsruimtes mogen geen jassen en petjes worden gedragen. Deze kun je opbergen in de garderobe en in je kluisje. Buiten de onderwijsruimtes mag dat wel, maar je gezicht moet wel goed herkenbaar zijn. Dit laatste geldt ook voor het dragen van capuchons.

Aanwezig

Voor CSV-leerlingen geldt dat zij 15 minuten voor aanvang van hun eerste les op school mogen zijn. Aan het eind van hun lesdag mogen zij nog 15 minuten na de laatste les aanwezig zijn op school.

Te laat

Leerlingen die te laat komen worden door de docent genoteerd. De volgende ochtend moeten zij zich vroeg op het meldpunt melden.

Uit de les gestuurd

Als je uit de les gestuurd bent, ga dan met je gele kaart naar het meldpunt. Je gaat aan een opdracht werken en aan het eind van de les ga je naar je docent om het probleem op te lossen.

Pauze

In de pauze kun je naar het pauzeplein binnen of buiten gaan. Voor leerlingen van de CSV geldt: Je mag het schoolterrein niet verlaten. Voor ROC-studenten is de pauzeruimte binnen naast de collegezaal.

Roken

Binnen en op de pauzepleinen buiten mag niet worden gerookt. Roken is alleen toegestaan voor leerlingen/studenten van 16 jaar en ouder en alleen op een gedeelte van het terrein dat daarvoor is bestemd; onder de punt van het gebouw naast de fietsenstalling van de bovenbouw en het ROC.

Eten en drinken

Eten en drinken mag je alleen in de pauzeruimtes, op de tribune en op de pleinen buiten. Dus niet in de onderwijsruimten, de gangen en op de trappen.

Afval

Wij moeten er met elkaar voor zorgen dat Het Perron schoon blijft, dus gooi je afval, zowel binnen als buiten, in de daarvoor bestemde bakken.

Ziek en bezoek huisarts, tandarts e.d. en bijzonder verlof

Als je ziek bent moet je ouder/verzorger dat voor 08.30 uur melden. Telefoon (0318) 50 96 00. Als je weer op school komt, ga je eerst naar het meldpunt om te vertellen dat je er weer bent. Word je ziek tijdens de les, dan ga je naar het meldpunt. We bellen naar huis en je krijgt een briefje van ons mee. Probeer bezoek aan bijvoorbeeld huisarts, tandarts of orthodontist zoveel mogelijk buiten schooltijd te plannen. Als het echt niet anders kan, moet je ouder/verzorger dit telefonisch melden bij het meldpunt. Voor bijzonder verlof, bijvoorbeeld in verband met familieomstandigheden, moet je ouder/verzorger een schriftelijke aanvraag doen bij de afdelingsleider.

Mobieltje, iPod en andere geluids-/beeldragers

Een mobiele telefoon mag je bij je hebben, maar in onderwijsruimtes moet die op stil staan en mag je niet bellen of sms'en. Muziek luisteren mag in de pauze, maar wel met een headset. Het is niet toegestaan te filmen of te fotograferen.

Laptops

Houd je aan de Vet Veilige ICT-code van de school. Deze ICT-code wordt aan het begin van het schooljaar op de website en de ELO (dit geldt voor leerlingen van CSV) gepubliceerd.

Lift

Er mag alleen met een liftpasje gebruik worden gemaakt van de lift.

Fietsenstalling en Parkeerplaatsen

Fietsen en auto's worden geplaatst op de daartoe aangewezen plaatsen.

Bijlage 14

Stukje nieuwsbrief

Beste collega's,

Ik heb kort geleden d.m.v. een enquête het gevoel van veiligheid in de onderbouw onderzocht. Dit heb ik zowel bij leerlingen als bij docenten/o.o.p. gedaan. Dit onderzoek heb ik gedaan in het kader van mijn studie "gedragsspecialist" die ik dit cursusjaar hoop af te ronden.

Ik heb de uitkomsten aan de onderbouw docenten gepresenteerd maar wil graag op deze wijze iedereen op de hoogte stellen.

De uitkomst was als volgt:

Van de 308 leerlingen die de enquête hebben ingevuld, voelt 83,1% zich veilig.

Van de 25 docenten/o.o.p. die de enquête hebben ingevuld, voelt 76% zich veilig.

Verder is uit de enquête naar voren gekomen dat voor 78,9% van de leerlingen de regels duidelijk zijn. Bij de docenten/o.o.p. is voor slechts 4% de regels duidelijk.

Van de leerlingen vindt 11% dat iedereen zich aan de regels houdt. Onder docenten/o.o.p. vindt 88% dat niet iedereen zich aan de regels houdt. 65,6% van de leerlingen vinden dat er goed op regels gecontroleerd door volwassenen binnen de school. Van de docenten/o.o.p. vindt 12% dat er goed gecontroleerd wordt op regels.

Naar aanleiding van de uitkomsten wilde ik ook graag actie ondernemen en ik heb van veel collega's positieve reacties gekregen op onderstaand beloningssysteem.

Vanaf 28 maart willen we in de onderbouw gaan beginnen met het belonen van goed gedrag. Hiermee willen we het positieve gedrag te benadrukken en op die manier hopen we gedragsverbetering bij leerlingen te realiseren.

Aan de hand van onderstaande bonnetjes willen we dit proberen. Docenten dragen deze kaartjes bij zich en kunnen die uitdelen. Leerlingen kunnen, als ze drie bonnetjes hebben verzameld, bij Wout van Ginkel of Bram de Nooij(conciërges) aan het begin van een pauze wat drinken of eten halen.

Als je vragen aan mij hebt of tips voor me hebt, hoor ik dat graag!

Groet,
Jeffrey Terscheget

Bijlage 15

Stukje CSView en e-mail naar leerlingen

Leerjaar 1 en 2

Leerlingen uit leerjaar1 en 2 kunnen binnenkort een blikje Cola, Fanta, een Mars of een Twix verdienen.

De docenten en andere medewerkers van "het Perron" willen graag een gebaar maken naar de leerlingen. We zien namelijk heel vaak goed gedrag van onze leerlingen op school. We willen laten zien dat we daar erg blij mee zijn. Daarom dragen docenten vanaf 28 maart beloningsbonnetjes bij zich. Die zien er ongeveer als volgt uit.

Docenten gaan extra letten op de regels die op het bonnetje staan. Als zij vinden en zien dat leerlingen het goed hebben gedaan, krijgen ze een bonnetje. Als ze drie bonnetjes hebben, kunnen ze deze inleveren bij meneer van Ginkel of meneer de Nooij. We willen niet dat leerlingen gaan bedelen om zo'n bonnetje. Leerlingen die vragen, worden overgeslagen!

Bijlage 16

Uitkomst tussenenquête docenten/o.o.p.

1. Ik voel me veilig op “het Perron”.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 26

Aantal “nee”: 4

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 86,7% zich veilig.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, voelt 13,3% zich onveilig.

2. Ik ben bekender geworden met de regels.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 12

Aantal “nee”: 18

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, is 40% bekender geworden met de regels.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, is 60% niet bekender geworden met de regels.

3. De regels op “het Perron” worden nu beter nageleefd door iedereen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 12

Aantal “nee”: 18

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 40% dat de regels nu door iedereen beter worden nageleefd.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 60% dat de regels niet beter door iedereen worden nageleefd.

4. De controle op de regels is nu beter.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 10

Aantal “nee”: 20

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 33,3% dat controle op de regels beter is.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 66,7% dat controle op regels niet beter is geworden.

5. Het gebruik van beloningskaartjes zorgt voor beter gedrag van leerlingen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 19

Aantal “nee”: 11

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, ziet 63,3% gedragsverbetering door het beloningssysteem.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, ziet 37,7% geen gedragsverbetering door het beloningssysteem.

6. Ik let nu over het algemeen beter op gedrag van leerlingen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 5

Aantal “nee”: 25

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, let 16,7% over het algemeen beter op gedrag van leerlingen.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, let 83,3% over het algemeen niet beter op gedrag van leerlingen.

7. Ik vind mijn relatie met leerlingen positiever geworden.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 7

Aantal “nee”: 23

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, ervaart 23,3% de relatie met leerlingen als positiever.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, ervaart 76,7% de relatie met leerlingen niet als positiever.

8. Hoe ervaar je dit beloningssysteem over het algemeen?

- ☐ Positief
- ☐ Draagt niets bij
- ☐ Als last

Aantal “positief”: 24

Aantal “draagt niet bij”: 6

Aantal “als last”:

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, ervaart 80% dit beloningssysteem als positief.

Van de onderbouw collega's die de enquête hebben ingevuld, vindt 20% dat dit beloningssysteem niets bijdraagt.

Niemand ervaart dit beloningssysteem als last.

9. Het meest positieve aan dit systeem vind ik:

- Trotse leerlingen.
- Dat je zichtbaar kunt belonen.
- Leerlingen worden bewuster van hun gedrag.
- De insteek voor de positieve benadering in plaats van corrigeren.
- Leerlingen die het goed doen krijgen nu meer de aandacht.
- Leerlingen zijn zichtbaar blij verrast als ze een kaartje krijgen.
- Ik word blij van de leerlingen die blij worden van een dergelijk kaartje.

- Leerlingen die het goed doen worden tastbaar beloond.
- Leerlingen krijgen een kans zich te bewijzen.
- De hoop op echte gedragsverbetering. Eerst via de kaartjes maar daarna normaal.
- Ik zie dat leerlingen zich bewust beter proberen te gedragen.
- Leerlingen zijn behulpzamer en de aula is netter.
- Je krijgt meer contact met de leerlingen.

10. Het systeem zou beter werken als:

- Er betere verdeling van de kaartjes was. Sommigen hebben er al 6, sommigen nog niets.
- Het een onbewust systeem voor leerlingen wordt.
- Als collega's en bewakers zich ook beter aan de regels houden.
- Je de kaartjes af kan nemen bij negatief gedrag.
- leerlingen er niet om gaan bedelen.
- Iedereen er achter zou staan.

Bijlage 17

Uitkomst tussenenquête leerlingen

1. Ik voel me veilig op “het Perron”.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 276

Aantal “nee”: 49

In de onderbouw voelt 84,9% van de leerlingen zich veilig.

In de onderbouw voelt 15,1% van de leerlingen zich onveilig.

2. Ik weet de regels op “het Perron”.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 286

Aantal “nee”: 39

In de onderbouw weet 88% van de leerlingen de regels.

In de onderbouw weet 12% van de leerlingen niet of niet allemaal.

3. Iedereen op “het Perron” houdt zich aan de regels.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 22

Aantal “nee”: 303

In de onderbouw vindt 6,8% van de leerlingen dat iedereen op “het Perron” zich aan de regels houdt.

In de onderbouw vindt 93,2% van de leerlingen dat niet iedereen op “het Perron” zich aan de regels houdt.

4. De docenten en beveiligers letten goed op of iedereen zich aan de regels houdt.

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal “ja”: 223

Aantal “nee”: 102

In de onderbouw vindt 68,6% van de leerlingen dat docenten en o.o.p. op “het Perron” goed opletten of iedereen zich aan de regels houdt.

In de onderbouw vindt 31,4% van de leerlingen dat docenten en o.o.p. op “het Perron” niet goed opletten of iedereen zich aan de regels houdt.

5. Ik vind het leuk om een beloningskaartje te krijgen.

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐

Aantal “ja”: 288

Aantal “nee”: 37

In de onderbouw vindt 88,6% van de leerlingen het leuk om een beloningskaartje te krijgen.
In de onderbouw vindt 11,4% van de leerlingen het niet leuk om een beloningskaartje te krijgen.

6. Ik doe nu beter mijn best om goed gedrag te laten zien

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Aantal "ja": 141

Aantal "nee": 184

In de onderbouw doet 43,4% van de leerlingen beter zijn best om goed gedrag te laten zien.
In de onderbouw doet 56,6% van de leerlingen niet beter zijn best om goed gedrag te laten zien.

7. Hoeveel kaartjes heb je al?

- ☐ 0
- ☐ 1
- ☐ 2
- ☐ 3 of meer

Aantal "0": 190

Aantal "1": 81

Aantal "2": 32

Aantal "3 of meer": 22

In de onderbouw heeft 58,5% van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld, geen kaartje.
In de onderbouw heeft 24,9% van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld, 1 kaartje.
In de onderbouw heeft 9,8% van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld, 2 kaartjes.
In de onderbouw heeft 6,8% van de leerlingen die de enquête hebben ingevuld 3 of meer kaartjes.

8. Wat vind je van dit kaartjessysteem?

- ☐ Leuk
- ☐ Niet nodig
- ☐ Stom

Aantal "leuk": 211

Aantal "niet nodig": 106

Aantal "stom": 18

In de onderbouw vindt 64,9% van de leerlingen het kaartjessysteem leuk.
In de onderbouw vindt 32,6% van de leerlingen het kaartjessysteem niet nodig.
In de onderbouw vindt 5,5% van de leerlingen het kaartjessysteem stom.

9. Het leukste aan dit kaartjessysteem vind ik:

- Dat je er iets lekkers mee kan halen en dat je mag kiezen.
- Dat je beloont wordt als je iets goed doet en niet alleen wordt gestraft.
- Dat je je best moet doen.
- Dat sommige mensen zich beter gedragen.
- Dat je trots op jezelf wordt.
- Dat docenten aardiger doen.
- Dat je weet dat de docent vindt dat je iets goed doet.

- Meer mensen houden zich aan de regels.
- Dat iedereen ineens opruimt, dat we de school schoonhouden.
- Dat je weet wat je moet doen als de kaartjes er niet zijn.

10. Ik zou het kaartjessysteem leuker/beter vinden als:

- Je ze sneller krijgt.
- Je ze minder snel zou krijgen.
- Docenten beter opletten om kaartjes uit te delen.
- Ze vaker worden uitgedeeld.
- Leerlingen niet vragen om een kaartje.
- Je ook een broodje in de aula mag halen.
- Verschillende kleuren kaartjes voor verschillende beloningen.
- Ik vind het goed zo.
- Kinderen die het altijd goed doen ook een kaartje krijgen en niet alleen de personen die geen goed gedrag hebben en één keer iets goed doen.
- Je minder kaartjes nodig hebt om iets te krijgen.
- Je een hoger cijfer krijgt.
- De docent de hele klas een kaartje geeft als ze goed hebben gewerkt.